

ՏՐԱԾՈՒՄ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ

7. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

ԲԱՇԼԵՆՈՐԴԱԿՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տարեկան	700 դր.
Վեցամսյա	350
Յուսման	200
Արտատպման արկ.	2 անգլ. ոսկի
Ամսկիս	7 անգլ. դր.

Բաժանորդագրություններ կ'սկսվեն
ամեն ամսյա 1 և 15-ին

100 ՓԱՐԱ

Fondateur

M. MAMOURIAN

Directeur-Rédacteur en chef

H. MAMOURIAN

„Arévélian Mamoul,“

JOURNAL ARMÉNIEN

QUOTIDIEN

Օրաթերթ ազգային եւ քաղաքական

100 ՓԱՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՐՑԵ ԵՒ ԼՈՏՏՈՒՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Հայաստանի Խորհրդաժողովը կը բաց-
ւի ամսուոյ 21-ին Յոյն և Թուրք ներ-
կայացուցիչները արդէն հասած կ'ըլ-
լան Հոստոն, իսկ Հայերը պաշտօնա-
պէս չեն հրաւիրուած: «Կէլի Թէլեկ-
րաֆ», որուն անգլ. կառավարութեան
հետ ունեցած մօտիկ յարաբերութիւն-
ները ծանօթ են, կը գրէ թէ Հայոց
չորսերորեւուն պատճառը այն է որ
այսօր հայկական կառավարութիւն մը
գոյութիւն չունի: «Բայց, կ'աւելցնէ
յիշատի թերթը, Թրքահայոց կողմէ
զոհուելիք լիազօր ներկայացուցիչ մը
սկսած լսուի Խորհրդաժողովէն»:

Ինչքա ռուսիս կենք որ Թրքահայոց
միակ իրաւաստեւ և օրինական մար-
մինը, Կ. Պոլսոյ Երեսփ. Ժողովը, ին-
քոր պատուիրակ անուանեց Պ. Պողոս
Նուպարը, որուն անձը երաշխիք մըն
է որ մենք համակրանքով պիտի ըն-
դունանք Հոստոնի խորհրդաժողովին
կողմէ:

Պ. Պողոս Նուպար, Թրքահայոց
լիազօրը ըլլալով հանգեր, պիտի կըր-
նայ ի հարկին խօսիլ Հայաստանի կողմ-
կասեան մասին համար ալ: ճիշտ այն-
պէս, ինչպէս հասարակաց կայուածի
մը մէկ մասին իրաւաստեւը կրնայ
խօսիլ այդ կայուածին ամբողջութեան
համար: Ամբողջական Հայաստանի կողմ-
կասեան մասին Ժողովուրդը ներկայ
րէժիմի հետեւանքով կաշկանդուած է
և իր կամը ազատորէն չի կրնար ար-
տայայտել: Բայց Սէվրի դաշնագրով
ստեղծուած Հայաստանը, որուն մէջ
խառնուած են Ռուսահայերու և Թրք-
քահայերու իրաւունքները, իրեն ի-
րաւաստեւ սղաղապար պիտի գտնէ Պ.
Պողոս Նուպարի անձին մէջ:

Հոստոնի խորհրդաժողովին մէջ
մենք պիտի գտնուինք գէտ առ գէտ
Սէվրի դաշնագիրը ստորագրող Թուր-
քիոյ հետ, որ բացայայտօրէն այդ
դաշնագիրը բռնաբարեց յարձակելով
հայկ. հանրապետութեան վրայ:

Թուրքերը ոչ միայն բռնաբար-
ած են Սէվրի դաշնագիրը, այլ յաղթական
դաշնակիցներու աչքին առջեւ կը շա-
րունակեն իրենց բնաջնջումի գործը
այս անգամ կողմաստան Հայաստանի
մէջ, հայ երիտասարդութիւնը գերե-
վարելով և տաժանակիր աշխատու-
թեանց մէջ զանոնք փնտցնելով և
սովորած հայ Ժողովուրդին պարէնն ու
կենդանին, նոյնիսկ վառելիք ու ան-
կողմը կողոպտելով:

Հոստոնի խորհրդաժողովին կողմէ
անմիջապէս տեղւոյն վրայ զրկուելիք
քննիչ մարմին մը պիտի հաստատէր
այն նոր խժժութիւնները, որոնց
համար որքան քէմալական, նոյնքան
Կ. Պոլսոյ կառավարութիւնը մեղադ-
րելի է:

Եթէ Մուշտարի զինադադարով և
Սէվրի դաշնագիրով նախատեսուած
միջոցները ձեռք առնուէին Դաշնա-
կիցներու կողմէ, անկասկած Հայու-
թիւնը այսօր նոր բնաջնջումի առջեւ
պիտի չգտնուէր: Յայտնի է թէ վի-
րոյիշեալ զինադադարի և դաշնագրին
տրամադրութեամբ Դաշնակիցները զին-
զրաւումի տակ պիտի առնէին հայա-
բնակ նահանգները տնայարադային,
ուր խռովութիւններ ծագէին այդ
նահանգներուն մէջ. իսկ ամբողջ աշ-
խարհ վրայ է թէ հայտնակ նահանգ-
ները այսօր ոչ միայն խռովութեան,

այլ պատերազմի թատր մըն են, ուր
Թուրք բանակը հետի զինաթափ ըլ-
լալէ, իր զէնքերը կը օրէ նոր շա-
հատակութիւններու արտօժակով:

Եթէ Դաշնակիցները Հայաստանի
հազաարութեան խնդիրը կարգադրէին
անմիջապէս, — ինչպէս ըրին Սուրիոյ,
Պաղեստինի և Միջագետքի համար —
և վերջ ի վերջոյ կապած չըլլային
զայն Ազգերու Դաշնակցութեան նման
դանդաղ և նոր մեքենականութեան
մը ճակատագրին անորոշութեան հետ,
այսօր իբրեւ պաշտպան պիտի ունե-
նա ինք կզօր պետութիւն մը, որ ան-
միջական կերպով պիտի չահագրգռուէր
Հայաստանի փրկութեան հարցովը:

Հոստոնի Ժողովին մենք կը սպա-
սենք որ անմիջական հանգամանք մը
տայ Հայաստանի հազաարութեան
հարցին վերջին դէպքերը եկան ան-
գամ մըն ու ապացուցանելու թէ՛ ա-
ռանց զօրաւոր պաշտպանի մը, հայ
Ժողովուրդը ենթակայ է իր զօրաւոր
թշնամիներուն քանակաւորին և նորա
նոր բնաջնջումի փորձերուն:

Հոստոնի Ժողովին մենք կը սպա-
սենք մանուաւոր որ, հայկ. հարցին
տայ այն նշանակութիւնը, որուն ար-
ժանի կ'ընէ Դաշնակիցներուն դատին
համար հայ Ժողովուրդին անհուն զօ-
հաբերութիւնը: Դաշնակիցները պէտք
է վերջապէս ըմբռնեն թէ՛ ամեն նոր
ձգձգում, ամեն նոր սպասում անփո-
խարինի կորուստներ կ'արժեն մեզ
և հայ Ժողովուրդը իր արեան վերջին
կաթիլն է որ պիտի տայ այս անգամ,
եթէ տակաւին օգնութեան զօրաւոր
և վճռական ձեռք մը չկարկառեն ի-
րեն:

Եթէ դաշնակիցները չեն ուզեր
խնդիր ունենալ պոլսեիք Ռուսիոյ
հետ, ինչպէս հայոց և Թուրքե-
րու միջեւ միջնորդութեան առթիւ
Ուիլսոնի առում ծանուցագիրն ալ
կը թելադրէր, մենք կը սպասենք որ
գոնէ չորս վիճակները ազատագ-
րուին և հայ փախստական ու գաղ-
թական Ժողովուրդին կարելիութիւն
տրուի ամբողջութեամբ հայրենիքի մը
մէջ, որ իր սեփականութիւնն է:

Ժամանակը պիտի գայ բախտին
բերումով առժամաբար բաժնուած
եղբայրները միացնել և մենք կը սի-
րենք հաւատալ թէ այդ ժամանակը
ուշ չէ:

«ԱՊԱՐԱՅ»

ՔԻՉՆԵՐ

ԵՒ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

(Շար երէկ ինչի և վեր)

Յետոյ Բարիկ կը մեկնի, Սըր Ժոն
Ձէնչը կը հրաւիրէ դեպատնատու-
ուր կ'որոշուի որ Յիսուսական զօ-
րախումբերը պիտի մնան կուռի գծին
վրայ՝ համաձայնելով Ֆրանսական
բանակին շարժումներուն: Այսպէս
կը լսուի աշխարհը՝ զոր Քիչնէր եր-
կար ատեն շարունակ կը նկատէր պա-
տերազմին ամենէն ծանր սկիզբ դէպ-
քերէն մինչև Արդէն Մառնի յաղթու-
նակը չուլացաւ զօր Ձէնչի վերա-
դարձել այն վտանգութիւնը՝ որ պահ
մը խախտած էր՝ Ֆրանս. բարձր հրա-
մանատարութեան վրայ:

ԼԱՅՈՒՆԵՐՆ ՄԵՋ

Այսօր ոմանց ըրածին պէս անհոս
կնալի լեզուաւ չպիտի փորձուիմ կըր-
կին գրելու, ինչպէս երէկ ըրած էի:
Պարզ փորձ մըն էր, հասկնալու հա-
մար թէ պիտի կրնայի՞ առեղծուածա-
յին դարձել պրածս, որմէ անշուշտ
բան մը հասկցած ըլլալու չեն ընթեր-
ցողներս և բնաւ թող չկասկածեն ի-
րենց լեզուագիտութեան վրայ, երբ
ես իսկ այդ գրողը ըլլալով չէի հասկը-
ցած գրածս...:

Ինչպէս ըսի, անհասկնալի դառնա-
լու փորձ մըն էր, ոմանց ամենօրեայ
ըրածին մէջ նմոյշը, որ անշուշտ հա-
ճոյք կը պատճառէ անոնց, ինչ մեղ-
քս պահեմ, այդ միևնույն հաճոյքը
զգացի և որմէ օգուտ մըն ալ չեմ ա-
կընկալեր արտաբերութիւններով լե-
ցուն յօդուած մը թխմիով, որ ոչ
լեզուի և ոչ ալ իմաստի կողմէ կրնայ
յաճախարել ըլլալ:

Ընթերցող հասարակութիւնը ու-
րիշ երբ կ'իշխայ և զարմանք կը
յայտնէ ոմանց վրայ և անոնց դրած-
ներուն առեղծուածային հաճախա-
քին կ'անդադարեայ, իր իրա-
ւունքին մէջն է և բնաւ պէտք չէ
վրդովուի, կարծիքով որ իր գիտցած
հայերէնը մոռցած է իրեն հրամցուած
նորանշան լեզուին ու գաղափարնե-
րուն տպւել չմօրած:

Անոնք տեխնիքական ինչ մը
ուրին, որոց մեր խելքը չհասնիր, էմ-
պէրիսիզմի, Շովինիզմի տղովքն հան-
դերձ առգորուածներ ըլլալով...:

Աստուած չառ քաշել չտայ, կ'ընէ-
ին մեր մամիկները և իրաւունք ու-
նէին:

Ինչպէս Աստուած շառ քաշել չը
տայ Հոստոնի համաժողովին պատուի-
րակներուն մօտիկ ընել Պէթր Սա-
միի բանադաշնաւորները հայերու մե-
ծամասնութիւն չունենալու փաստե-
րուն համար:

Քանի մը ամիս յետոյ, 1915 տար-
ւոյ սկզբնաւորութեան, Քիչնէր դարձ-
եալ միջամտեց, բրիտանական զօրա-
գունգիրու գործողութիւններուն տա-
լու՝ զօրավար Ժոֆֆրի տեսակէտներուն
համաձայն ուղղութիւն մը: Ձիւնչ
այն ատեն մտադրած էր իր զօրա-
խումբերը տեղաւորել Ֆրանսական
զինքին ձախ թէկն վրայ և մօթել
պիւր ծովազոր: «Աւելիկան նաւա-
տորմին համագործակցութեամբ, պրա-
ւելով Օսթանը և Ձէպրիկը, Անգ-
լիան աղաթելու համար, Մեծն Բրի-
տանիոյ դէմ՝ գերմանական ցամաքա-
յին և ծովային գործողութիւններու
վարկէն» Այս ծրագիրը Ֆրանսական
կառավարութեան ղեկավարութիւն պատ-
ճառած ըլլալով, Քիչնէր այս անգամ
ալ պատերազմական խորհուրդէն կը
յաջողէր թոյլտուութիւն ստանալ, իր
արգելքը դնելու համար Սըր Ժոն Ձէ-
րէնչի ծրագրին դէմ:

Ժօրձ Արթիւրի գործը կը պարու-
նակէ ընդարձակ վաւերագրութիւններ,
անդիլական նաւատորմի կողմէ
Տարտուսէլի դէմ կատարուած յարձակ-
ման մասին Ասկէ յայտնի կ'ըլլայ թէ
այդ գործողութիւնը պարտադրողը և
դաժ է գրեթէ Մի. Չըրչիլ, ինչուեւրով
իր ծովային խորհրդականներուն վըս-
տահութեան վրայ, որոնք մարտանա-

Այսքան ալ լպիւշ յայտարարու-
նին մը համաժողովին առջեւ, միայն
Բեմալներու, Էնվէրներու և Թալաթ-
ներու արժանի յաջորդ մը կրնայ ը-
նել, այս մարդիկը ամօթ ու խղճ
չունին թող տեսնեն անոնց պաշտ-
պանները և զանոնք չփախողները:
Հայութիւնը կոտորեցին չնական պա-
ղարկելով մը, յետոյ յայտարարելու
համար թէ հայերը Հայաստանի այդ
նահանգներուն մէջ մեծամասնութիւն
չեն կազմեր:

Ձենք գիտեր թէ Համաժողովը ինչ
պատասխան տուած է այդ յանդուգն
առաքելութեան և Պօղոս Նուպար, որու
ներկայ ըլլալ կ'յայտնուի, ինչ տեսակ
փաստերով ըմբռնուած է այդ անամօթ
յայտարարութիւնը:

Ինչպէս կ'երևի հասած հեռագրա-
լուրերէն և երէկուան Բարիկեան թղ-
թակցութիւններէն, համաժողովին յա-
նուն հայութեան ներկայացած է մի-
միայն Պօղոս Նուպար, և Ահարոնեա-
նի անունը բնաւ չկայ, եթէ նոյնիսկ
ընդունինք թէ Ահարոնեան ալ ներ-
կայ եղած է, խորհրդականի հանգա-
մանքով միայն ընկերացած կրնայ ըլ-
լալ Պօղոս Նուպարի, որ համաժողովէն
ընդունուած է իրեն միակ լիազօրյա-
նուն հայութեան անոր պահանջում
ները ներկայելու:

Սխալ է ոմանց այն կարծիքը թէ
մին թրքահայ և միւսը ռուսահայ
տարրերը պիտի պաշտպանէ և կայա-
ցած համաձայնութիւնը արդէն որոշա-
պէս ցոյց կուտայ թէ միակ պատուի-
րակութիւն մը պիտի խօսի Հայաս-
տանի անուամբ:

Արդէն մէն մին առանձին խօսե-
լու եթէ իրաւասութիւնը ունենար,
վերջին լուրէն Ահարոնեան չպիտի
համակերպէր երբեք խոսարհելու Ազգ.
Պատուիրակութեան նախագահին առ-
ջեւ:

Այս կէտն ալ պէտք չէ աննկատ
անցնի և կարեւոր է:

ԵՍ

Երու ուժը կը բաղադատէին աւաւրի-
ական և զերմանական թնդանօթնե-
րուն հետ, մինչդեռ անոնք էին որ
հորթած էին պիւնիքական և Մօպէ-
թի ամրոցները և բերդերը Յայտնի է
թէ ինչպէս իսկական յոտակագիծը
չըլնցաւ իրողութիւններու ճնշումին
վրայ, մինչև Ֆրանս. ազգիլական
արշաւախումբերու կացութիւնը՝ Կէ-
լիպօլի թերակղզիին վրայ ամենա-
ճգնաժամային վիճակի մը ենթարկե-
լու ատիժան, մասնաւոր 1915 Օ-
գոստոսին՝ Սուրբի աւազանին մէջ
կատարուած գործողութեանց ձախ-
ղութենէն վերջ:

Բայց դեռ ծրագիր մը չպատրաս-
տուած անաւանիկ որ Պուլկարիա
տրամադրութիւն ցոյց կուտայ՝ Համա-
ձայնականութեան դէմ պատերազմի
մտնելու: Մ. Վէրիլը 1915 Սեպտ.
21-ին 150000 հոգի կը խզրէ անկո-
ֆրանսական զօրագունգիւրէն, իր
պայման Յունաստանի միջամտու-
թեան: Այս խնդրանքը նպատաւոր
ընդունելութիւնը կը գտնէ երեք օր-
ւան մէջ և Համաձայնականներու տե-
քերը կը դառնան դէպի Սելանիկ
Այդ օրէն, Կէլիպօլի թերակղզիին
պարպումը կը վճռուի:

(Շարունակութիւնը կարգաւ Դ. է)

ԱՆԱՂԱՐՏ ՊԵՏՔ Է ՄՆԱՆ

Վարչութեան և Ուսումն. Խորհրդոյ որոշումները՝ վարժարանները դերժ պահելու համար կուսակցական միջոցառումն, անհաճոյ թուեր են կարգ մը շըր- շանակներու, որոնք նոյն իսկ այդ արտավայրերուն մէջ իրենց գործունէու- թիւնը յառաջ տանելի կ'փափաքին աղարտելու համար նոյն իսկ մատաղ սերուն- ղին սիրտը և միտքը:

Մոռցած ըլլալու չեն մեր ընթերցողները որ մէկ ու կէս տարի առաջ և ապա կրկին ութ ինն ամիս առաջ այս սիւնակներուն մէջ անդրադարձած էինք թէ վարժարանները պէտք է, իբրեւ արեւմտայրեր, գերիվեր միան ամէն տեսակ կուսակցական ոտնձգութիւններէ և պաշտօնէից ընտրութեան փափուկ գործին մէջ դրուի ամենամեծ աշարժութիւնը:

Արմատական միջոցներու կողմնակից չենք և անպատճառ պաշտօնէից չէ- զոքութիւնը չենք կրնար պահանջել, սակայն այդ պաշտօնեաներուն ուղղա- մտութիւնը և վարժարանի սեմէն ներս չէզոքութիւնը ապահովել փափաքող- ներէն եղած ենք:

Վերջապէս Վարչութիւն և Ուսումն. Խորհուրդ կ'անդրադառնան մեր տարի ու կէս առաջ մատնանիշ ըրած վերջին վրայ և կ'որոշեն աւելի լուրջ ու- շագրութիւն մը դարձնել վարժարաններու մէջ պաշտօն ունեցող ուսուցիչնե- րու ընթացքին ու ուղղութեան վրայ:

Մեր վարժարաններու ուսուցիչներուն ուղղամտութիւնը, անկողմնակա- լութիւնը երբեք կ'ստիպուի տակ դնել չենք փորձուիր, ապահով ըլլալով՝ որ ա- նոնք ըմբռնած են իրենց պաշտօնին յուսկականութիւնը, փափկութիւնը և այն ծաւ- պատասխանատուութիւնը զոր ստանձնած են իւր ժողով մտքը կատարե- ու համար ի ց ստանձնած պաշտօնը:

Վարժարանները ամեն նկատմանիւ բարձր պահել և այդ յարկերուն տակ ուսում և կրթութիւն ստանալու համար համախմբուող մատաղ մանկու- թիւնը տեղի մը վրայ մտնող այդ յարկերէն գուրս հանել, ամենամեծ առա- ճելութիւնը պիտի ըլլար վարժարաններու պաշտօնէութեան համար:

Խիստ կարգապահութեան մը տառադրութիւններուն վրայ երկարորէն ծան- րանալ աւելորդ պիտի ըլլար Մենք չենք կրնար ըմբռնել թէ ինչու կ'ընդ- վրդին կամ կ'արդողին՝ վարժարանները ամեն տեսակ կուսակցական քարոզու- թիւններէ բարձր պահելու ջանքեր տեսնելով, միւնչեալ այդ ընդհանուր փա- փաքը ամենուն ևս պէտք է ըլլայ, ու պէտքի ուսում և կրթութիւն ստանալու համար այդ յարկերը դիմող աշակերտը պղտորումներ չկրէ, մտքի չփոթու- թիւններ չունենայ, զեռ անչափահաս իմաստակ մը չդառնայ և չթունաւորէ իր աշակերտական ամենէ երջանիկ շրջանը:

Կուսակցական բրօքականտի մղում տալու համար բացուած են մեր վար- ժարանները, թէ ուսում և կրթութիւն ջանքերով:

Անմարտելի վարդապետութիւններով սոփեստներ պիտի պատրաստենք թէ առաքելի և ողջամիտ քաղաքացիներ: Ընկերավարական ապուշ և յիմարացնող անգործադելի սկզբունքներով պիտի խանգարենք մատաղ սերունդի միտքը, թէ մարտիկ և ըմբռնելի սկզբունքներ և ոյժ պիտի տանք:

Ցաւալի է որ ափ մը հայութեան մէջ ունիւք կարգ մը մարդիկ, որոնք աշխարհի ամէն կողմ գոյութիւն ունեցող մանկավարժական դրութիւններուն դէմ ծառանալու ապիկցուցիչ յաւակնոտութիւնը ունին և ոչ հին աշխարհի և ոչ ալ նոր աշխարհի մէջ ընդունուած դրութիւն մը՝ մեր սկսնակ ժողովուր- դին զաւակներուն աւանդել տալու անարեւելիութիւնը կուենենա:

Վարժարանները՝ մարդոտութեան կայաններ որ ժամանակէն ի վեր դար- ձած են, մատաղ սերունդը գրաւելու այդ ճարտարութեան մէջ ինչ շտի ու արդիւնք կարելի է սպասել, մտքերու խանգարումը ապագային ինչ տե- ւակ օգուտ կրնայ տալ նախ իրենց և ուրիշ աղբիւր:

Ընկերավարական գաղափարներ կամ սկզբունքներ երբեք չեն լսուած որ կի- րարկուին երկրորդական կամ անաշխատարդ վարժարաններու մէջ, պարզապէս ծաղրելի պիտի ըլլայինք՝ եթէ այս մասին նոյն իսկ ծանրաւարու փորձ մը ընել օւզէինք:

Այս բոլոր իրարանցումները սակայն իրենց ներքին ու թաղուն պատճառ- ները ունին, խառնութի պարզ հաշիւներ, որոնք նոյն իսկ վարժարաններու սեմերէն ներս սպրդեցնել կ'ընեն, վաղուան նոր սերունդը այդ եղանակով ձեռք անցնելու անարդարանալի միջոցներով:

Եթէ վարժարանները կուսակցական բրօքականտի վայրեր դառնային, կրի- նանք երեւակայել թէ ինչ արդիւնք պիտի տային ապագային այդ սեմէն մեկ- նող աշակերտները: Այս տեսակ պահանջում մը դնել՝ պիտի նշանակէր, ուսում, դիմութիւն, լեզու, կրթութիւն, ամեն բան ծրարել մէկ կողմ դնել, և աշա- կերտներ արտալու համար, անոնց քարոզել անըմբռնելի, արտառոց ու ան- մարտելի վարդապետութիւններ, կուսակցական քաջագործութիւններ, հերոսա- կան մատապատումներ:

Այս է փափաքուածը, ա՛յս է պաշտպանուած թէզը, չենք կրնար հա- ւատար:

Ո՛չ, հազար անգամ ո՛չ, մեր վարժարաններէն ներս պէտք չէ սպրդին այդ տեսակ վնասակար տարրեր, հակառակ մեր նշանակած վստահութեան, վարժա- րանաց վերին մարմինը՝ Ուսումնական Խորհուրդ և Տեսչութիւն, պէտք է ա- շալուրը հսկողութիւն կատարեն, պէտք է անեղծ ու անվթար մնայ աշակեր- տութիւնը ամեն տեսակ կուսակցական մոլորումներէ, որոց մասին որքան ալ տեսական ու մանկավարժական առեւտներու վրայ յատուկ ուշադրութիւն ըլլան, չեն կրնար դիմել գոհացնել: Արդէն մօտաւոր անցեալի մը մէջ տեսանք շատ գառն արդիւնք և զեռ չէ մոռցուած կուսակցական աշակերտի մը մահուան տոթիւ հրապարակ գրուած վիճիւկը, որ ուղղուած էր անձնական հակառակութիւն մը արծարծելու և կուսակցական հաշիւները յազթական հանդիսացնելու միակ մը- տահագրութեամբ:

Իրաւ՝ չյաջողեցան որոշ և իրենց յատուկ սահմանէն անդին անցնել և խեղդող էութեանը վերահասու եղաւ շուտով հասարակութիւնը, սակայն այդ տեսնափոքր դէպքը ինքնին ցոյց կուտայ, թէ ինչ կ'փափաքին կուսակցա- կանները. վարժարանները թատերաբեմ դարձնել կուսակցական պայքարներու, կուսակցական վարդապետութիւններու, որսալու համար զեռ սաղմային անդի- տակից վիճակի մէջ գտնուող թարմ մտքերը:

Ընդհակառակը կուսակցականները պէտք է բոլորովին չէզոք դիրք մը բռնեն վարժարաններու հանդէպ, ազատ թողնելով անոնց մէջ գաղափարակող սերունդը, որպէսզի ստանան առողջ ու ամուր կրթութիւն մը և վարժարանէն դուրս, կեանքի տապարէզին մէջ. մօտեան անոնց՝ զանոնք որսալու կամ ա- նոնց ընդունել տալու համար իրենց վարդապետութիւնները և սկզբունքները:

Կարգ մը կուսակցութիւններու համար, լաւ կ'հասկնանք թէ հետ չէ այս եղանակը, անոնք կ'փափաքին անկազմակերպ մտքեր պղտորել և անոնցով

ստուարացնել իրենց շարքերը, որովհետեւ շատ լաւ ըմբռնած են թէ հասուն ու խորհող միտքեր պիտի խորշին ու հեռու փախչին իրենցմէ:

Ահա այս է գաղտնիքը իրենց իրարանցումին: Սակայն սխալ ապարէզ մըն է իրեց ընտրածը. իզմիրի վարժարանները չեն կրնար իրենց համար շահու աղբիւրներ գտնալ և վարչութեան և Ուսումն. Խորհրդոյ, ինչպէս Տեսչութեան պարտականութիւնն է ամեն զնով աշալուրը հսկողութիւն մը ի գործ դնել, անեղծ ու անաղարտ վարժարանին սեմէն գուրս հանելու համար իրենց հսկողութեան յանձնուած հայու սւաւաղները:

Հ. Մ.

Ազգային Անցումը

Չորեքշաբթի իրիկուն Քաղաք. Ժո- ղովը նիստ գումարեց նախագահու- թեամբ Առաջնորդ Ս. Հօր և ի ներկա- յութեան Պ. Պ. Ն. Ներսէսեանի, Գ. Փափաքեանի, Հ. Ներսէսեանի և ին- ընտիր անդամներէն Մ. Գոճաման. եանի և Բ. Կիւլպէնկեանի: Ըստ սահմանադրական օրինաց, Ժողովը նոր դիւանի ընտրութեան ձեռնարկեց որ հետեւեալ արգելքը ունեցաւ. Ա. Ատենապետ՝ Ն. Ներսէսեան, Բ. Ատենապետ Մ. Գոճամանեան, Ա. Ա- տենապետ՝ Բ. Կիւլպէնկեան և Բ. Ատենապետ՝ Ե. Իփիլեճեան: Ա. Կ. Ո բանոցի նպատակ վարդանանց առ- նին օրը սարքուելիք թատերական հանդէսին համար արաւոտութիւն տըր- ւեցան Նոյնպէս՝ Գորաւելիօթի թաղա- կանութեան արաւոտութիւն տըրւեցաւ, պարանցիկ մը սարքելու՝ ի նպատակ թաղային պիւստէին Որոշուեցաւ յա- ռալիկայ երկուշաբթի օր խառն նիս- տի հրաւիրել Հայրենիքի Տուրքի Գիւսնը՝ տեղական գանձութեան և արուարձաններու յատկացուելիք գու- մարներու խնդրոյ մասին խորհրդակ- ցութիւն մը ունենալու համար: Ժո- ղովը գոհունակութեամբ կարգաց Չորեքշաբթի պատասխանը՝ հել լէն զինուորական իշխանութեանց կողմէ հայ գաղթականներու նկատ- մամբ ցոյց արուած հոգածութեան առթիւ Առաջնորդարանի կողմէ ուղ- ղուած շնորհակալութեան գրոյն Ս. Գ. Հնչակեան կուսակցութիւնը, զըս- րոցներու մէջ կուսակցական բանա- խօսութիւններու և դառախօսութիւն- ներու դէմ արուած արգելքին կարգ մը անպատեհութիւնները ցոյց տալով, գրով մը կ'առաջարկէր արուած որո- շումը կրկին նկատողութեան առնել և ըստ այնմ կարգադրութիւն մը ը- նել այս մասին Ժողովը ինքերջոյ լղ- բաղիցաւ օրակարգի վրայ գտնուող կարգ մը խնդիրներու կարգադրու- թեամբ:

— Ինչպէս արգէն գրած էինք, յառաջիկայ հինգշաբթի, Վարդանանց տօնին օրը տեղի պիտի ունենայ ի նպատակ Ա. Կ. Որբանոցի թատերական ներկայացում մը Թէաթրը տը Սմիրնի մէջ, զեկավարութեամբ ծանօթ դերա- սանապետ Պ. Յ. Արեւիկեանի և սիրող ներու խմբի մը մասնակցութեամբ: Ընտրուած թատերախաղն է «Չոր Ո- գին» որ արդէն ծանօթ է իզմիրցոց, և որ առաջին անգամ ներկայացուեցաւ թատերախաղին հեղինակ Պ. Շիրվան- զատէի իզմիրէ անցքի պահուել Որբա- նոցի Վարչութեան և Խնամակալու- չեաց որոշմամբ, տոմսակները արգէն սկսած են ծախուիլ Տիկիններու և Օ- բորոյներու կողմէ, տարակնոյ չու- նինք որ Որբանոցներու համակիր մեր հասարակութիւնը ամեն կարելի օ- ժանդակութիւն պիտի բերէ, որպէսզի կարելի դառնայ բոլոր տոմսակները տեղաւորել և գէթ հազար ոսկւոյ զուտ հասոյթ մը ապահովել Որբա- նոցին:

— Թառալիկայ կիրակի օր նաեւ տեղի կուենենայ ի պատիւ Պ. Արեւիկա- նի թատերական ներկայացում մը «Օթէլլո», Սրբութիւնի թատերադա- հին մէջ:

— Նոյնպէս յառաջիկայ կիրակի օր երկուշաբթի, Հոգի. վարժարանի մէջ կը սարքուի Թէյ-Պարանցիկ մը Հայ Ա. կուսակցութեան կողմէ որոշ ազգը հրատարա- կած ենք թերթին մէջ:

— Իսկ յառաջիկայ շաբաթ գիշեր ժամը 9ին Գորաւելիօթի Գիւսնին մէջ

տեղի կուենենայ ի նպատակ տեղաւոր ազգային վարժարանաց երեկոյթ մը, պատուակալ յանձնախումբի մը հովա- նաւորութեամբ:

— Կրօն. Ժողովի որոշումները.—

1.— Ժողովը ուշադրութեան տնկելով Դատ. Խորհրդոյ 1920 Օգոստոս 20 թուակիր տեղեկագիրը որով բնիկ Մաղ- նիսացի և ամերիկացի Պ. Ռուբէն Աւետիսեանի և կնոջը Տիկին Սրբուհի Չմանի ամուսնութիւնը լուծելի կը ներկայացնէր, յետ քննութեան նկա- տելով՝ որ Ռուբէն 8 տարեկան ի վեր իր կնոջ լքած և անպաշտպան թա- ղուցած է, որոշեց լուծել և լուծեալ հռչակել յիշեալներու ամուսնութիւնը և արտօնել կնոջ վերամուսնութեան, իսկ այրը գրկել նոյն իրաւունքէն:

2.— Ժողովը ուշադրութեան առ- նելով Դատ. Խորհրդոյ 1920 Դեկտ. 24 թուակիր տեղեկագիրը, որով իզմիրցի Ոսկերի Սարգիս Թաղէտեանի և կը- նոջը բնիկ Մաղնիսացի Տիկին Սիրա- նոյ Քուենեանի ամուսնութիւնը լու- ծելի կը ներկայացնէր, յետ քննու- թեան նկատելով որ Գիւլի Սիրանոյ զատուոյ և բարոյակալութեան արատ

բերող եղանակաւ իր երգչուհի և պա- րուհի հրապարակաւախառն կեանք կը վարէ, որոշեց լուծել և լուծեալ հռչ- չակել յիշեալներու ամուսնութիւնը և արտօնել այրը վերամուսնութեան, իսկ կնոջ արտօնել յետ միամեայ ապաշ- խարութեան:

3.— Ժողովը ուշադրութեան առնելով իր աղագիրէն Տ. Խորէն քնյ. Պու- չաքճեանի տեղեկագիրը ի մասին բնիկ Գեասարցի և այժմ ի Մաղնիսայի հա- տատուած Պ. Յակոբ Կիւլպէնկեանի և կնոջը Ալաշէհիցի Սթէլեանի ամուս- նական խնդրոյն և յետ քննութեան տեղեկանալով որ 13 տարեկան ի վեր Յակոբ բաժանեալ կ'ապրի իւր կնոջ- մէն, որոշեց լուծել և լուծեալ հռչա- կել յիշեալներու ամուսնութիւնը:

4.— Ժողովը գոհունակութեամբ տեղեկանալով որ Հապէշարեան հան- ղուցեալ Մարգար Միրզա իւր կենդա- նութեան Զմիւռնիոյ եկեղեցական, ազգային և բարեկամական հաստատու- թեանց կարեւոր գումարներ արամա- դրած է, որոշեց իւր բարերար արձա- նագրել առ և հնգուցեալ բարերարաց շարքին մէջ և ամեն տարի Զմիւռնիոյ բարերարաց յիշատակին մատուցուած Ս. Պատարագի առթիւ յիշատակել նաեւ հանգուցելոյն անունը:

5.— Հանձնեցի Զմիւռնիսեան Ղա- ղարու Կ արապետեանի և կնոջը Տիկին Հայկուհի Կանճեանի ամուսնական խն- դիրը ուշադրութեան առնելով, յետ քննութեան նկատելով որ Հայկուհի անպահասա տարիքի մէջ ամուսնա- ցած է և 24 տարեկան ի վեր դառնա- զանպատեհութեամբ հեռու կ'ապրի իւր ամուսնիէն, որոշեց լուծել և լուծեալ հռչակել յիշեալներու ամուսնութիւնը, վերամուսնութեան արտօնելով կնոջ Հայկուհիին:

ՀԱՄԱՐԱԿ

Փոփ էրեւ.—

Հանտոն	583	1/2
Բարեղ	10	28/40
Չորեքշաբթի	25	1/40
Նիւ—Եօրք	66	1/2
Հոգնաւ	51	16/40
Համ	5	20/40

Թղթար.—

Անգլ. ոսկի	582
Յօլար	150
Յրանք	10 29/40
Լիր Իտալ.	5 20/40
Տրախմի	11 4/40
Լէյ	2 1/40
Մարք	2 18/40
Գուրօն	10/40
Ոսկի	590
Նաբոլէոն ոսկի	515
Րուպլի	156

Վ Ե Ր Զ Ի Ն Ժ Ա Մ

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՐ Բ Ն ՄԸ ԶԵ ՈՐՈՇԱԾ

Հանձնաժողովը կը հաղորդուի թէ, «Թայմզ» իր խմբագրականին մէջ կը գրէ. Դաշնակցիները համաժողովին մէջ միջնա ցարդ ունէ որոշում չեն տուած Արեւելեան խնդրոյն մասին: Հիլլէն-Քրքական յաւակնութիւնները անհաշտելի են, և մանաւանդ այս վերջիններունը անընդունելի:

Մ Ե Կ Լ Ո Ւ Ծ Ո Ւ Մ

«Թայմզ» կը յայտարարէ թէ Դաշնակցիներու շահերը համաձայն են Յուդայական և Թուրքիոյ շահերուն և գոյութիւն ունեցող միակ լուծումն է անկլո-ֆրանսական սերտ համաձայնութիւն մը որ էական հիմն է համաշխարհային խաղաղութեան:

ԶԱԶԱՏԱԳՐՈՒԱԾ ՅՈՅՆԵՐՈՒ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Հանձնաժողովը կը հաղորդուի թէ, նախընթաց օր Անգլիոյ մայրաքաղաքը հասած է Պօլսոյ հիլլէն պատուիրակութիւնը, նախագահութեամբ Պատրիարքական փոխանորդին:

ԿՐԱՆՎԻԼ-ԹԵՕՐՕԳԻՍ

Աթէնքի Բրիտանական դեսպանը՝ Լորտ Կրանվիլ աշխատակցած է հիլլէն Մովային նախարար Մ. Թեօթօքիսի հետ, ի ներկայութեան հիլլէն նաւատորմին վերակազմիչ՝ Մով. Բէլլիի:

Լ Օ Ն Տ Օ Ն Ի Մ Ե Զ

Պօլսոյ Յունաց Պատրիարքական փոխանորդին նախագահութեան տակ մեծ գումարում մը տեղի պիտի ունենար երէկ Հանտօնի մէջ, չազատագրուած յոյ. ներու ներկայացուցիչներէն:

ԱՆԳԼԻԱ ԳՈՂ ԶԵ

Անգլիոյ քաղաքական պաշտօնական շրջանակներու մէջ համաձայնօրէն համադրուած են թէ պէտք է թողուլ քննիչ յանձնախումբի մը գաղափարը, որուն արդիւնքները որեւէ գոհացում չէին կրնար տալ: Մեծ գոհունակութեամբ ընդունուած է հիլլէն կառավարութեան շփոթական պատասխանը:

Հ Ա Ի Ա Ս Տ Ի Ք Ն Ե Ր

Հիլլէն պատուիրակութեան նախագահը Մ. Գալօյէրօքուլօյ, ամեն կերպով հաւաստիք ստացած ըլլալով որ հիլլէն բանակը չպիտի թողու գրաւուած վայրերը՝ կը պատրաստուի մեկնիլ Հանտօնէն:

ՆՈՐ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ՄԸ

Հաւատեցնակ շրջանակներէ կը հետեցուի թէ, միակ արդիւնքը որուն պիտի կրնայ հասնիլ միջազգային յանձնախումբին քննութիւնը, նոր Համաժողովի մը գումարումը պիտի ըլլայ:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՀԱԿԱԿՇԻՈ

Հանտօնի համաժողովը մերժած է հետեանք աւել, Թուրքիոյ մէջ ելմասկան միջազգային հակակշարին ջնջման մասին Թրքական պատուիրակութեան կողմէ եղած պահանջին:

ԶԻՆ. ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անգլիական թերթերը համակարծիք են և Բարիդի «Թան» թերթն ալ կը գրէ միեւնոյն ոգով թէ, հիլլէն-թրքական զինուորական գործողութիւնները պիտի վերակսին քիչ ատենէն:

ՓՐԱՆՍ. ԶՈՐ-ՔԸ ԳԻՏԻ ՅԱՌԱՋԱՆԱՅ

Հանտօնէ հասած վերջին հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ, եթէ Գերման կառավարութիւնը չընդունի Համաժողովին կողմէ առաջարկուած պայմանները ֆրանսական զօրքը յառաջ պիտի խաղայ դէպի գերմանական հողամասերը, որպէսզի զէնքի ուժով պարտադրէ Հանտօնի Համաժողովին որոշումները:

ԻԶՄԻՐԻ ՊԱՐՊՈՒՄԸ ՄԵՐԺՈՒԱԾ

Հանտօնէ կը տեղեկացնեն թէ, Համաժողովը՝ հիլլէն զօրաց կողմէ Իզմիրի պարպումին մասին եղած առաջարկը մերժած է:

ԿՈՎԿԱՍԻ ԱՆՑՔԵՐԸ

Բարիդէն կը հեռագրուի թէ, Թիֆլիս պարպուած է Վրաց զօրքին կողմէ: Նոր թշնամի առաջը առնելու համար, Վրաստան Արտահանի և Երևանի հաղամասերը թողած է Էնկիւրիւի ազգայնականներուն:

ՔԵՄԱԼ ՊԻՏԻ ԶԱԽԶԱԽՈՒԻ

Հանտօնէ կը հաղորդուի թէ թէ հիլլէն պատուիրակութեան անդամներէն միոյն յայտարարութեան համեմատ, Փոքր-Ասիոյ Հիլլէն բանակը կրնայ մէկ ամսուայ մէջ գրաւել Էնկիւրիւն և Քէմալի զօրքը ամբողջովին ջախջախել:

ԹԱԳԱՌՈՐԸ ԿԸ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԻ

Ն. Վ. Գոսթաթիւն թագաւորը առժամայն վարչապետ Մ. Կանարիսի հետ երկար անակցութիւն մը ունենալէ ետք, նմանապէս ընդունած է արտաքին գործոց փոխ նախարարը՝ Մ. Պալթաթիս, որ օտար երկիրներէ հասած հեռագիրներու մասին տեղեկութիւններ տուած է իրեն:

ԴԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՐԱԿԻՈՅ ՄԵՋ

Եւրոպէի հիլլէնական իշխանութիւնները երկար հարցաքննութեան մը ենթարկած են ձերբակալուած ապստամբներ, որոնք Մուսթաֆա Քէմալի և Պուլիարիոյ կողմէ Թրակիա եկած էին ապստամբական շարժում մը (Իբր թէ պօլէ-վիկան) կազմակերպուէ:

Հ Ե Ր Ք Ո Ւ Մ Մ Ը

Աթէնքէն դաշտնապէս կը հերքեն այն լուրը թէ Թէսալիոյ մէջ պատերազմական օրէնք հրատարակուած ըլլայ:

ՆՈՒՐԻ ՊԵՑ Ի ԼՕՆՏՈՆ

Բարիդի թրքական արտասովոր պատուիրակը Նուրի պէյ մեկնած է Լոնտօն ուր միացած է Թէվֆիք փաշայի նախագահութեան տակ գտնուող Թուրք պատուիրակութեան:

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՐ

Աւելի օր տեղի պիտի ունենար առաջին հաւաքոյթը ընդ մէջ Դաշնակցի և Գերման պատուիրակներուն: Հասած հեռագիրներու համեմատ այդ նիստը գուշարուած չըլլալով երէկ տեղի պիտի ունենար առաջին ժողովը, Սէն Ճէյմսի պալատին մէջ:

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՈՄՍ ՍՖՈՐՑԱԻ ՄԱՍԻՆ

Հանտօնէ հասած հեռագիրներու համեմատ, թերթերը գովեստով կը խօսին Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար և Համաժողովին մօտ պատուիրակ կոմս Սֆորձաի և Թուրք զինանագէտներու ընդունակութեան մասին:

«Տէյլի Էքսպրէս» թերթը կը գրէ. Եթէ դաշնագրին վերաքննութիւնը Իրականանայ, Թուրքերը մոմ մը կը պարտին կոմս Սֆորցաի և Գէթիւ Սամիի:

ԳԱԶԱԺԱՌԱՆԳԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ հիլլէն գահաժառանգ Ժօրժ Իշխանը և իր կինը իշխանուհի Էլիզապէթ, պիտի մեկնին Պուրքէշէն Բէօսթէշէն ուրկէ «Ռուս Գառօլ շոգենաւով» պիտի ճամբորդէին մինչև Վորօ: Հոն հիլլէնական «Ալէքսոֆ» զրահաւորը պիտի առնէ նորապսակ ամուր Բիրէա բերելու համար գանոնք: Ռուսներոյ թագուհին կ'ընկերանայ իրենց: Աթէնքի մէջ մեծ պատրաստութիւններ տեղի կունենան այս առթիւ:

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻ ԽՆԴԻՐԸ

Կը տեղեկացնեն թէ Հանտօնի և Բարիդի զինանագիտական շրջանակներու կարծիքին համեմատ, Իզմիր և Թրակիա քննիչ յանձնախումբ մը գրկելու առաջարկը գրեթէ չուր ինկած է:

Թ Ե Ց - Պ Ա Ր Ա Ն Ց Ի Կ

6 ՄԱՐՏ, ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 5,30 (4. Ե.)

ՀՈՒՓՄԻՄԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԵՄ

ԵՂԱՆԱԿԻՍ ԱՄԵՆԱՓԱՅԼՈՒՆ ԵՐԵՎԱՆԻՍԸ

ԸՆՏՐԵԱԼ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐԵՐՈՒ ԿԱՆՈՆԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ճ Ո Ւ Պ Ի Ե Ե

ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԼՈՅՍԵՐ

ՄԷՆ ՄԻ ՄՏԻՑ ՏՈՍՍՈՎ

ԳԻՆԵՐՈՒ ՄՈՒՏԳԸ ԱԶԱՏ Է

ԼՕՆԺԻՆ

Ամենէ ճշտապահ և ամենէ տկունը քոյր ժամացոյցներուն, ընդհանրացած և հոյակ հանած Անգլիոյ, Տրանսայի, Ամերիկայի և Իտալիոյ մէջ: Եահած է ճասնակ մեայնեմէ զառ

7 ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՄԵՄ ՄԻՑԱՆԱԿ

ԻԶՄԻՐԻ, ԱՐԵՎԵԼԱԳՈՒՄԻ, ԳՕՆԻԱԻ ԵՒ ԿԻԼԻԿԻՈՑ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՑ

21 ԻԶՄԻՐ ԶՈՒՆԱ ՊԵՏԵՍԵԿ 21

ՄԻՃՐԱՆ ՌՈՒՄԵՐՆ

ՏՕԲ. ԱՐՄԵՆԱԿ ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ

Վիրաբոյժ Ազգ. Հիւանդանոցի

Հիւանդ կ'ընդունի՝ ամէն օր կէսօրէն վերջը, Հայոց Թաղ Ձընտրգ փողոց, Թիւ 32, Գ. Բախնուտիսի ջրաբուժական հաստատութեան մէջ, ուր վիրաբուժական մեծ ու պզտիկ գործողութիւններ ալ կը կատարէ, դառնանելով նաեւ վնասարկան ինչ ու նոր իւրանդութիւններ՝ բժշկական նորագոյն մեթոտներով:

Փնտուեցէք ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ՄԱՍՈՒԼԸ

ԳՕՆ ՄԱՐՏԻ ԳԻՄԱՑ Գ. ԳՕՍԹԻ ԼՐԱԳՐԱԶԱՅԱՌ ԵՆՆՈՒՑԸ

Ն Ե Ր Ք Ի Ն ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վ Ա Ղ Ո Ւ Ա Ն Հ Ա Մ Ա Ր
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՌՈՐԱԿԱՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՊԵՏԲԸ

Եւ որչափ ատեն մեր առօրեայ գործի կեանքին մէջ այս ուղղութիւնը չ'փոխենք, որչափ ատեն առեւտրական շահարկին մէջ հաւատք չ'ունենանք մէկ մէկու վրայ, որչափ ատեն չ'վճարենք իրարու պարկեշտ մարդերու պէս, որչափ ատեն համագործակցութեան ոգիէն և տիրական վարդապետութիւնէն առաջնորդուած, մեր գրաւմազութիւնը, մեր կամքը, մեր խելքըն ու բազումները չ'միացնենք իրարու, հայ առեւտրականութիւնը, հայ նարարարութեանը, հայ արդիւնաբերութիւնը երազուած գրախտեր միայն պիտի մնան:

Հայ իրականութեան մէջ ապրուած այս նարարար արմատախելութիւն միջոց պիտի ըլլայ թերեւս գրական մատուցականութեան մը ստեղծումը և անոր ընկերացող տնտեսական կազմակերպութիւններու ծնունդը: Օգուտոյ մտքով վարժապետներ ու հոգեբաններ տուի՞նք ազգին: հասունցինք ընկերական գիտութեանց պատկաւոր:

Գալով Ռուսիոյ զինուորական գործողութեանց, Բիւլէր երբեք համամիտ չ'էր գտնուած մեծ թիւով կարծիքներու: Գերմանիոյ ջախջախումին մասին նշանաւոր «ճշդիւ գլանի» կողմէ կանուխէն, կը յայտարարէ հեղինակը, անգիւղացիները ստացաւ ռազմականութիւն և զանազան պիտոյքներու պակասութեան մասին «որ ունի հսկային վճարական կործանման պատճառ ու իր ազատալի ճամբորդութեան շարժառիթը եղաւ»: Յենցով այս հաւատարմութիւն, Սըր Ժորժ Արթուր Կոյտապէս բնագիրը՝ Բիւլէրի կողմէ 1915 թ. ամառն Ֆրանսայի պատերազմական նախարարութեան ուղղուած նամակի մը:

Այս իշխանական և յեղափոխական տարրերը, կը գրէր, զենքից չեն եղած, ամեն կողմ մատուցեալ լեցուն է ... ռազմականութիւն վիճակը յուսահատական է և գրեթէ անգործաշնչի, տրուած ըլլալով Ռուսիոյ մեկ կուսակցութիւնը և ճարտարարուեստական տեղի ազդեցութիւնը:

Արդ ճակատագրականօրէն Ձարը՝ 1916 թ. Մայիս ամսուն սկզբնաւորութեան կը հազարէր «Թէ շատ կը փոփոգէր ընդունիլ այսեւութիւնը Լորտ Բիւլէրի որ անձամբ պիտի կրնար գաղափար մը կազմել այն դժուարութեան վրայ, որոնց մէջ կը գտնուէր Ռուսիոյ Իր խորհուրդներուն կ'պատահէր անհամբերութեամբ և պիտի գործադրուէին եթէ նոյնիսկ պէտք ըլլար կարգ մը հակակշիռ իրաւունքներ շփոխանցել Լորտին (Ուստ օֆիսի) ներկայացուցիչներուն ձեռքը»:

1916 Յունիս 5-ին, Բիւլէր Սթարա Յունէն կը մեկնէր դէպի Արխանգելսկ և ամէն ինչ կարծիք կուտար թէ, հրաշակաւոր ռազմական ճամբորդութիւնը նպատակաւոր պիտի ըլլար դաշնակիցներու դատին Աֆսոս որ ճակատագիրը ուրիշ կերպ անօրինա՞ծ էր: Հազիւ թէ Հիւլիոյ մարտանաւը՝ որուն մէջ կը գտնուէր անգլիացի մեծամուն նախարարը, քանի մը մղոն ճամբորդած էր, իր բովանդակ իրերով կանհետանար, նաւը ինկած էր Գիրմաններու կողմէ լարուած թակարդին մէջ, որովհետեւ ճամբորդութեան գաղափարը մատուցած էր:

Այսպէս նախ Միտն - Բրիտանիա ու յետոյ Համաձայնութիւնը կը կորսնցնէր մին, եթէ ոչ ամենահաշակաւորը իր ամենամեծ ճառարողներէն, և հիւսիսի մատախուղները, ինչպէս գրեցին այն ատեն, մարտախախտ մահուան վրայ՝ պողպատեայ աչքերու առջև՝ կը նետէին կիսաառեւտարային ըստուեր մը»:

(Թան) Թրքմ. 2. Ա.

ներ, որոնք չ'կրցին մօտենալ մեր իրական պոետներուն, և իրենց չ'մարտնչեցին theorie-ներով, տեսութեան թիւով, ներքին ստեղծեցին միաբերու անիշխանութիւն մը, և մեր սերունդին մէջ փոխանակեցին գործին ու գործաւորութեան սոսկութիւնը, զգուսնքը, և գործի մարդ, «պիղծեմէն» ըլլալու ամեն ընդունակութիւն շնորհին չորսունիւ այս ազգի մատուց սերունդին մէջ:

Մենք շատ անգամ կը մեղադրենք Ամերիկեան դատարարականութիւնը, որ, ձեռնած գերմանականութիւն վրայ, իր դպրոցները և գիտութիւնը կը ծառայեցնէ Ամերիկեան «գործի մարդ» հասցնելու համար: Կ'արհամարհենք այդ դատարարականութեան օգտաւարտութիւնը (utilitarisme) երբ մանաւանդ այդ դատարարականութիւնը անպատասխանատու կը մնայ մարդուն նկարագրին: Բայց կարծիքս անկողն է ըսել, թէ մեր օրերուն մեծագոյն ջանք պէտք է ըլլայ պարկեշտ մարդուն պատուաւոր գործի յարմարութիւն ունեցող մարդը «Գործ և պարկեշտութիւն» երկու անհրաժեշտ ուժերն են արդիւնաբերութեան մէջ: քանի որ համագործակցութեան մը յաջողութիւնը այդ գործը կազմող անդամներուն կը պարտադրէ փոխադարձ հաւատք և վստահութիւն, և

անձնական կարողութիւններու հաւատար և կամ համեմատական աւելնութիւնը, շահակցական հոգի վրայ:

Երբ անգամ մը հայկական վերածնութեան և Հայաստանի վերաշինութեան համար Տնտեսական կազմակերպութիւններու պէտքը ընդունուի իրրեւ սկզբունք, այնուհետեւ կը մնայ խորհիլ թէ ինչ պիտի ըլլան մեր ծրարիչները, ինչ ուղղութեամբ պիտի վարենք մեր ձեռնարկները, որպէսզի անոնք «չատն ու լաւագոյն» կարենան արտագրել:

Նրեան տարիներէ ի վեր ունեցանք մեր քաղաքական գործիչները, ունեցանք մեր յեղափոխական «փրկական տիտիներ», հիմա պէտք ունինք «տնտեսական գործիչ»ներու, ճարտարարականութեան փրկական տիտիներու: որոնք կազմակերպեն այս ժողովուրդը, և անոր նիւթական ու բարոյական ոյժերը արտագրելի ընեն մեր երկիրը ծաղկեցնելու, և զանի մեծ վաճառատան մը վերածնունդ համար: Ոյժերը չեն որ կը պակսին, բնաւ Անգամ մըն ալ կը չեն տնմ այս կէտը: Միգի պակասը, այդ նիւթական, բարոյական և մատուցական ոյժերը իրարու մօտ բերող, համադրող կամքն ու գլուխն է, մեզի պակասը այդ ոյժերը արդիւնաւորել, օգտագործել գիտցող «մէնէճր»ն է:

Մինչեւ հիմա մեր մեր առեւտրականներու երեսին պատգինք թէ զուգահայեաններն ենք, թէ գուցէ ազգային զգացումէ զուրկ կը գտնուէր, և հայկական տառապանքը բան մը չ'է խօսած մեր արտերուն: Եւ պիտի պատեց որչափ ատեն անոնք «չհայանուն» Ասկէ առաջ մեր յեղափոխութեան օրերուն, անոնք ինքնարգարացումի փաստ մը ունէին մեզի ըսելու, թէ իրենք ազգաւորներ են իրենց ըմբռնած եղանակով և իրենց տապալակներէ մէջ Սակայն հիմա է, որ մեր առեւտրականներն ու վաճառականները պիտի կրնան իրենց ազգայնականութեան անկեղծ ու գրական հաւատարմութիւնը տալ մեզի, նախ ազգին թշուառութեան հանդէպ իրենց պարտքերը վճարելով, ու յետոյ գլուխ կանգնելով հայկական տնտեսական կազմակերպութիւններու, որոնցմէ հաւատարապէս պիտի օգտուին իրենք, ժողովուրդը և Հայրենիքը: Անոնք յատկապէս չ'են ուզեր հաւատալ, իրենց այդ «անհաւատութիւնը» պիտի «ներենք» իրենց, եթէ այսօր իրենց հաւատացած ազգասիրութեան գետնին վրայ երեսն գտն, և իրենց եղբայրական ձեռքը տան հայ թըշուառին ու գործաւորին, կազմակերպեն ազգին տնտեսական ու արդիւնաբերող ոյժերը, և զանոնք յարմարեցնեն վաղուան տնտեսական կեանքին:

(Հայ. Մ. Մ.) ՄՈՒՇԵՆ ԱՐԹԵՂԻՍԿԱՅՈՍ (Դարուական)

Տեղական Լուրեր

«ԷՆՏԵՐԱՆՏԱՆ» Հայկական Բարեկամութիւնը՝ վերնագրով կը գրէ: Առանձին նախկին առաջնորդը Ռեմ մատակցութիւն մը ունեցած է իւր պատմութեան մասին գէպերուն և երկար յօդուած մը գրած է Սեվրի դաշնագրին անփոփոխ պահպանման համար:

Հայերը և Յոյները սերտօրէն կ'ապուած են իրարու պատմականօրէն, տնտեսապէս և աշխարհագրականօրէն: Միայն ուրախութիւնը և յաղթանակը միւսին փափաքն ու մաղթանքն է և փոխադարձաբար Մեր ամենամեծ դժբաղդութիւնը պիտի ըլլար ինչ աւելորդ անձերու լուծին տակ, որոնք օտնակրի կ'ընեն այն ամեն սկզբունքները, որոնցմով կը կառավարուի աշխարհը:

ՔԱՂԱՔԻՍ ՀԵՒԼԷՆ Բ. Գոմիսէրութեան հանրային առողջապահութեան ձեռնհաս վարչութիւնը մեծ քանակութեամբ քիմիկներով զրկած է Հին Ֆոյայ, ձրիաբար բաժնետէլու համար կարօտ և չ'քաւոր հիւանդներու:

ԳԱՐԱՆԹԻՆԱՒ Բաւթէօրեան հաստատութիւնը կը շարունակէ իր բարեխրական գործունէութիւնը: Փետրվարի առաջին կիսուն երեսուն անձեր դարմանած է:

Հակառակ անոր որ կ'ըսէ Ռեմ-Փորման քաղաքացիները որոշած էր, ինչպէս փութացած էինք գրել սակեառով, ժողովուրդը քաղաքին մէջ թափառող շուկները, դեռ ամեն փողոցի անկիւն կը նշմարուի մեծ բազմութիւն այդ կենդանիներէն:

ՍԻՆԵՍԱ ՄԵԼԷՍ

Այսօրուրէ սկսեալ 1 Շարունակութիւն հիւնալի ֆիւմին

2. Ա. Ա. ՄՈՐ կամ ԴԵՂԻՆ ԵՌԱՆԿԻՆԻՆ 2. Վերջին յարաւէպը ամերիկեան ամենի ֆիւմին

ՍԻՐԻՒ ԱՐԲԱՆ Ամրող գործին ամենէ չքեղ մասերը 3. Շարունակութիւնը 131 ԳԱՂՏԻՐԻՆ

Իզմիրի համար դեռ չ'ընցողութեան ֆիւմին փութացէր ներկայ գտնուելու ի ՄԵԼԷՍ

ՀԱՅ ԶԱՅՆ

Տէր և Տնօրէն. — Ս. Կէպէնիւան Բաժնեգին տարեկան 800 Հասցէ փոստարկ 28 Առանա

ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱՆՆԵՐ

Լ. ԵՆ Լ. Վարպետեան

ՊԱՐԱԿԱՆ ՓԵՐԱՆԵ ԹԻՒ 33/37 ԵՐԵՎԱՆԻ ՓՈԼՈՑ ԻԶՄԻՐ Կրակի դիւ. —

NATIONAL UNION SOCIETY LTD. LONDON Ընդհանուր գոյք արեւի քան Լս. 20,000,000

GENERAL INSURANCE CO. LTD. LONDON Ընդհանուր գոյք արեւի քան Լս. 19,000,000

Ծովային արկածներու դիւ. — PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD. LIVERPOOL

Ընդհանուր գոյք արեւի քան Լս. 2,000,000

LIVERPOOL MARINE & GENERAL INSURANCE CO. LTD LIVERPOOL Ընդհանուր գոյք արեւի քան Լս. 1,000,000

Վերոյիշեալներէ գտն ուրիշ ամեն տեսակ ապահովագրական գործեր կը կատարուին հանրաժանօթ անգլիական, Lloyd-ըն հետ:

ATLANTIC ASSURANCE

Կ. Ո. ՈՍԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՑ ԻԶՄԻՐ, ԲԱՆԱԾ ԲԵՇԵՄԱՆ ԺՈՂՈՒՎԵՐԻ ՅԱՐԿ ԹԻՒ 2

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ARMENISCHE AGENTUR ՎԻԵՆԱ

Հայր. ԶԱՐԵՂ ԳԱՐԻԲԵԼԵԱՆ WIEN VIII. Florianigasse 36

Կ'ըրադի ամեն տեսակ հայթայթումով ներստնութեան և ԱՐՏԱՍՏՈՒՄ. Տեղեթիւններ՝ և հոս դիմող ազգայիններու ամեն կարգի դիւրութիւններ: Դիմել եւ Համոզուել:

ՅԵՐԵՎԱՆ-ԽՈՒՐՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Հ. ՄԱՄՈՒՐԻԱՆ

ԲԱՇԼԱՆԳԵԳՐԱԹԻՒՆ

Ցափկան 700 դր.
Վեցամսայ 250
Յամսայ 200
Քրտաւանդան արկ. 2 անգլ. ոսկի
Սմբիկա 7 անգլ. ոսկի

Բաժանորդագրութիւն կ'սկսի
ամիս ամսայ 1 և 15ից

100 ՓԱՐՍ

Fondateur
M. MAMOURIAN
Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
„Arévelian Mamoul,“
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

Օրաթերթ ազգային եւ փառափառ

100 ՓԱՐՍ

ԴԱՇՆԱԿՅԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒՐԻԱՆ

Դաշնակցական մամուլը կողմանի
Դաշնակցական կառավարութեան փառ-
քի օրերուն պահ մը երանութեան մէջ
տնկալել յետոյ, այժմ վերստին կտկի
լուսանքներ տեղադրել իրենցմէ տար-
բեր խորհողներու զլինի: Դաշնակցա-
կան մտայնութեան ծանօթ ո՛ր է մէկու
մը համար սա անակնկալ մը ըլլալէ ա-
ւելի խիստ բնական երեւոյթ մըն է:
Բաւի ոյժի և մեծատիրութեան վար-
ժութեամբ անհատ կամ խմբակցութիւն,
առանց լիարժեք ունենալու իր թւոյն, ո-
գործելիութիւնը կը փութայ ազդեցի-
կայնոյն շփոթութիւնը մասնաշաղկապ
առարկութեան մտածելակերպին մէջ:
Դաշնակցական մամուլը, ինչպէս
միշտ նոյնպէս և այս անգամ, կ'ազդար-
արէ լիարժեք մտորեցնելու հայ ժո-
ղովորդին միամիտ տարրերը որոնք
գոթազգաբար կամ խիստ հարեանցի
և կամ ընդհինջեալ չեն հետեւած դէպ-
քերուն, կազմակերպութեանց ուղղու-
թեան և գործունէութեան ու դաւա-
նանքներու տարբերութեան: Այս, կը
նշուի ժողովուրդին մօտին մէջ շփո-
թիւն առաջացնել անհերք և սկզբ-
բունքներու շուրջ:

Որպէսզի կարելի ըլլայ տակաւ գի-
տակցութեան եկող ժողովուրդի աշխի-
քոյն փնէլ և կամ աւելի ճիշդը, կա-
րելի ըլլայ արիւնշարժ Արեւմտահայ-
ութիւնը մի անգամ ևս կտկի տրի-
քանակ կողմանակայ Դաշնակցու-
թեան պոչին՝ պէտք է արամարհին
Դաշնակցութեանց դուրս ամեն հոսանք,
ծրագիր կամ ձեռնարկ, անուանարկի
ոչ-Դաշնակցական ազգային գործիչնե-
րը և հայոյն ամեն անոնց որ իսկ
ազգային գերագոյն շահերու, ճշմար-
տութիւնն է որ կը յայտարարեն ի-
լուր համայն հայութեան:

Աս անգամ ալ Համազգայինն է որ
Դաշնակցական մամուլին հաւանքին
կենթարկուի. և շատ ալ իրաւամբ, ո-
րովհետեւ Համազգայինը կը յանդգնի
կողմանակայ Դաշնակցական վարժա-
պետներու ապկարմէն խելու
ազգային դատին պաշտպանութիւնը և
յանձնելու ընդհանուր ազգին վստա-
հութիւնը վայելողներուն: Միթէ՞ կա-
րելի է երեսուն տարինեքէ ազգին ժո-
ղովորդին վիզին կախուող չէֆերը
մէկ հարեւանով տապալել: Միթէ՞ կա-
րելի է դաշնակցութիւնը չէզոքացնել
Մենք շատերու նման Հայաստանէն
հեռու անգործութեան մէջ ապրելով
չէ՞որ-կը խօսինք այլ կողմանի մէջ
Հայկական ճգնաժամային օրերուն
պարտադրած կատաղի պայքարին
փորձառութիւնէն առանցողութեան կը
քննադատենք ընդդիմադիր հոսանքի
կեդանարար ընթացքը: Ինչ է եղածը
նշածը Դաշնակցական մամուլին ներ-
կայացուցածն է պէս Վրաստանութիւն
ժողովուրդին թիւն, «Միացեալ և
Անկախ Հայաստանի ուրացում» մը չէ,
այլ լեւելով Դաշնակցութեան հետեւ-
աղեկած անել ճամբան, փրկարար
ուղի մ'որոնելու մէջ կը կայանայ: Հայ
ժողովուրդը վերջապէս ըմբռնելու վը-
րայ է թէ յղափոխական, ընկերվա-
րական, դաւադրական կուսակցութիւն-
ները չեն որ զինքը խաղաղ աշխա-
տանքի և բարեաւանման պիտի ա-
ռաւորեն, այլ ազգային հաշտ քա-

ղաքականութեան հաւաքաժողո-
ւերն են որ պիտի կարողանան ապա-
հովել իր զարգացման անհրաժեշտ
պայմանները: Դաշնակցութեան հա-
կապորդները, անձնական զանազա-
յիւններէ տարեւել շատ հեռու, ունին
որոշ սկզբունք և համոզում. անոնք
ըմբռնումը ունին իրենց ստանձնած
գործին կենսական կարեւորութեան
Դաշնակցական մամուլին ներկայացու-
ցածին պէս անոնք խելօք Դաշնակցու-
թեան և ոչ ալ իրենց խելապատակէն
բաներ կը հնարեն: Ոչ պարզապէս, ա-
նոնք ընդհանուր ազգին թարգմանե-
րուն են և կը հետապնդեն ըստ քա-
ղաքականութիւնն մը: Անոնք սկիզբէն
ի վեր կը պնդեն Միացեալ և Անկախ
Հայաստանի մը վրայ, սակայն ոչ՝ այն
ուղղութեամբ ինչ ուղղութեամբ որ
կողմանակայ Դաշնակցականները կը
հետապնդեն:

Արդեօք Արեւմտահայ Դաշնակցա-
կանները տեղեկ են թէ՞ ինչպէս
կատարուեցաւ Միացեալ Հայաստանի
գոթազգաբար Ներսէսի Դաշնակցա-
կան խորհրդարանին մէջ, Միամիտ-
ները կը կարծեն թէ՞ կողմանակայ
Դաշնակցական կառավարութիւնը մի-
ացման ազգը յայտարարեց իբր միակ
միջոցը Հայաստանի ազատագրման: Ոչ
կողմանակայ Դաշնակցական չէֆերու
մահազոյնութեան միակ առարկան, կա-
րելի եղածին չափ շուտ տարածել էր
իրենց տիրապետութիւնը նաեւ Արեւ-
մտահայաստանի վրայ, արդիւնէն հա-
մար իրենցմէ տարբեր յօրանութեան
ունենող կենսական տարրի մը ծա-
ռացումը օգիւթ կազմակերպութեան
մը միասնակար ձգտութեանը գէտ: Ա-
նոնք քաջ գիտեն թէ նշանակովի
խորհրդարանին ներմուծուած քրտա-
նակ մը խեղճ ու կրակ Արեւմտահայ
Դաշնակցականները չեն որ պիտի կա-
րողանային ներկայացնել Արեւմտայ
ժողովուրդին կամքը:

Կատարուած այն անօրինակ զեղ-
ծումին հանդէպ կողմանակայ փախստա-
կան հայութիւնը իր բոլոր ուժովը
բողոքեց, սակայն ո՞վ մտիկ կ'ընէ:
«Չայն բարբառոյ յանապառի, ոմանք
մազկէրճիներու, իսկ ուրիշներ ան-
թութեան սպառնալիքին տակ լռելու
հարկադրուեցան: Եւ սակայն Հայաս-
տանի Ռումկավար տարրերը ոգի ի
բռնի հակառակեցան Դաշնակցութեան
ազգայնա քայլին Ռումկավարութեան
կողմին նաեւ գործովը կանգնեցաւ
հայ ժողովուրդական կուսակցութիւնը
և հետեւանքներուն բոլոր պատաս-
խատուութիւնը ձգելով Դաշնակ-
ցութեան ուսերուն, հեռացաւ խոր-
հրդարանէն և կառավարութեանէն:
Արեւմտահայերու համար խիստ որոշ
էին այն ազգին յառաջ բերելիք զար-
հուրելի հետեւանքները, Աս ազգով
Տաճկահայաստանի դատը, կորսնցնելով
իր միջազգային բնոյթը կը վերածուէր
ուսական ներքին հարցի մը, իսկ
Թուրքերուն շարունակական պա-
ռուակ մը կը հայկոյնութիւնը յարձակե-
լու կողմանակայաստանի վրայ, ա-
ռարկելով թէ կողմանակայները կը
ձգտին ապօրինի կերպով խելու Թուր-
քոյ հողերուն մի մասը: Դժբախտա-
բար գէպքերը եկան հաստատուելու

Ռումկավարներու առաւելին ճշգր-
թիւնը:

Այսօր Ռումկավարութիւնը չի ձգ-
տի Սէվրի դաշնագրին Հայաստանի
վերաբերեալ յօդուածները վերվար-
չելու, ինչպէս Դաշնակցական մա-
մուլը կը ճշդի ներկայացնել, այլ նա
կը ջանայ Դաշնակցութեան ստեղծած
քաղաքական լարերին թուէն մի կերպ
դուրս գալու հնարաւորութիւն ստեղ-
ծել: Միացեալ և Անկախ Հայաս-
տանի ծրագիրը իրագործելի վիճակի
մը վերածել:

Սրբ Եւրոպայի տիտաններն իսկ
ստիպումով է որ կը մօտենան ռուսա-
կան հսկայի ներքին գործերուն, ինչ-
պէս կարելի կ'ըլլայ իրաւակալի թէ՞
տի՞ մը հայութիւն պիտի կարողանայ
իր սեփական ոյժովը խելու Ռուսաս-
տանի հայկական նահանգները առանց
իր հաճութեան խելադարները միայն
պիտի փորձեն տա կարգի արարք մը
և ռազմելով իրենց ոգեւորեալ զուխ-
ները ապառաժին, շուտով պիտի ըմ-
բռնեն հարուածին ուժգնութիւնը:
Արեւմտահայ ողջամիտ տարրերը վա-
ղուց արդէն հասկցեր էին այդ քայլին
անպատեհութիւնը և որով կը յամա-
ռէին իրենց տեսնելու վրայ այ-
սինքն ամեն զնով պահելու արեւմ-
տահայ դատին միջազգային բնոյթը:

Դաշնակցական մամուլը իր ջո-
ճրական զարաւարտութիւնը մէկ երեւոյթ
միտմտաբար հարց կուտայ թէ՞ արդ-
եօք ինչ հարկ կար հայկական դատին
պաշտպանութեան համար յոր կիմեր
որոնելու, քանի Ներսէսի Հանրապե-
տութիւնը գոյութիւն ունի իր Բա-
րիզի գահազուրկ ներկայացուցիչով
որուն օրկանները կանոնաւորապէս
գործառնութեան մէջ կը գտնուին:
Ասոր դիւանագիտական շրջանակներուն
հետ Դաշնակցութիւնը իր սա վերջին
մտայնութիւնովը եւս լարծուն գետնի
վրայ կը գտնուի, որուն բացառու-
թիւնը յաջորդ յօդուածին կը վերա-
պահենք:

ՏԳԹ. Հ. ՎԱՍԻՎԱՆԻԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԱՅ ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Երկրի մը բարգաւաճման մղիչ ու-
ժը կը կազմէ այդ երկրին վաճառա-
կանութիւնը:

Այսօր, բոլոր ժողովուրդներուն և
ազգերուն ուղարկութիւնը կուգայ սե-
ւեռիլ այս երկրին հսկայ առեւտրա-
կան շարժումներուն վրայ: Արդարեւ,
Ամերիկա վերջին անգամ պատերազմի
ընթացքին օրհնութիւն մը եղաւ
Դաշնակցութեան համար իր լիառատ
ամբարները բանալով այդ երկրին
ընդ առջեւ Այդ օրէն սկսեալ արդէն
մեծ համաժողովութեամբ ծաւալած և
հսկայ շարժումով մը՝ այս երկրի վա-
ճառականութիւնը կը տարածուի բո-
լոր օտար շուկաներուն մէջ:

Ամերիկայի վաճառականները, ար-
դէն առանց վարկալու, բացէն կը
յայտարարեն թէ՞ աշխարհի առեւ-
տարի գործը իրենց ձեռքերուն մէջ
կեդրոնացուցած են, և այս իսկ էր
պատճառը որ Դաշնակցութեան համակ-
րութիւնը և անհանգստացող կուգար
շուայութիւն Աղանդեանի այս կողմը,
ըստ իրենց դատողութեան:

Մենք պիտի չփորձենք ճշդել Ամե-

ԶԱՅՈՒՆՈՒՄ ՄԱՅ

Քաղաքական ժողովոյ գիր մը գա-
ցած է. 15է աւելի ստորագրութիւն-
ներով: Այդ գրով կ'ապահովուի «Ճա-
կատի համար» հաւաքուած շուրջ վեց
հազար ոսկեայ գումարը, որու շորս
հազարը Պօլիս գրկուած է Պ. Թահ-
թանեանի Շնացեալ երկու հազարը
տեղա մէկու մը յով կ'կարծուի ըլլալ,
թէ և այդ մէկը՝ կ'ըսէ թէ գրկած է
Պ. Թահթանեանի:

Խնդիրը այդ գումարին ասոր կամ
անոր մօտ մնալուն վրայ չէ, այլ այդ
գումարը ետ ուղարկուել վրայ է, որ
պէտքի նուիրատուներու փափաքով
յատկացուի տեղա այս Ազգ. Որհանց-
ներուն:

Չեմ գիտեր թէ Քաղաքական Ժո-
ղով ինչ որոշում տուաւ այդ գումար-
ը ետ բերել տալու համար, ամեն
պարագայի պէտք է գոհացում տրուի
նուիրողներու փափաքին և ըստ այնմ
կտրուկ ու վճարական միջոցներ ձեռք
առնուին:

Չեմ կարծեր որ Պ. Թահթանեան
որու ուղղամտութեան, ազնուութեան
և անկողմնակալութեան զովստը կ'ը-
նեն ամեն զինք ճանչցողները, գոհա-
մակի այդ գումարը վերագործել
կամ անուղիղ միջոցներով ու անհիմն
առարկութեաններով ուղէ իր քով պա-
հել այդ վեց հազար ոսկին, այդ կող-
մէն գրեթէ վստահ եմ որ դժուարու-
թիւն մը չպիտի յարուցուի:

Իսկ անոնք որ ամեն կերպով կը
ջոխադրուին այդ և ասոր նման գու-
մարներու ետ յանձնուելէն, ամենա-
մեծ սխալ մըն է որ կը գործեն և ա-
ռանց հեռաւանդութեան կ'լլաւեն
ապագային մէջ նուիրատուներու բարի
կամեցողութիւնը և նուիրելու փա-
փաքը:

Սրբ նուիրատու մը իր ըրած նոյն-
րին նպատակին չհասնիլը տեսնելով,
եւ կ'ապահովուի իր նուիրածը որպէսզի
ուրիշ նպատակի մը գործածէ, ոչ ոք
իրաւունք ունի այդ մասին խօսն-
քսուի: հանելու և նուիրատուին վըս-
տահութիւնը չարաչար գործածելով,
անոր միտքը պղտորելու:

Այս տեսակ ընթացք մը շատ քը-
խուր ապաւորութիւն մը պիտի թա-
ղուր և տնվատեսութիւնը ընդհանրա-
նալով, այլեւս ի հարկին, անհրաժեշտ
պարագայ մը ներկայացած պահուն
տմեն մարդ իր կոնակը պիտի դար-
ձընէր ուրիշ հաւաքանկութեան, ըլ-
լայ ազգային, ըլլայ որիէ հետեւ-
տեսութեան կամ հայրենիքին համար:
Այս շատ փափուկ պարագաներուն
վրայ լաւ կ'ընեն իրենց անդրադառնալ
բարեհաճին ընդդիմացողները, եթէ
կան:

ԵՍ

Իրիկայի վաճառականութեան չափա-
նիշը, որ սկսած է տնկատալի կեր-
պով մեծնալ ու տարածուիլ առաս-
պելական դառնալու ստանձան, այլ
կ'ուղեմք պահ մը անդրադառնալ Ա-
մերիկայի վաճառականներուն դու-
ծունէութեան:

Ամերիկա պատեհութեան երկիր
մէ, հոս ամեն ազգի անհատներ կը
նաեւ օգտագործել առեւտրական հը-
րապարակը Օտար ազգերուն մէջ՝ ա-
մենէն ազգաբա- տեղը կը գրաւէ

(Շարանախոյնեան կայտալ Դ. Է.)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Հանունի Համաժողովին վրայ դրուած բոլոր անկախութիւնները, յուսա-
խաբութիւններու փոխանցանք Գէթ այս տպագրութիւն յառաջ բերաւ
Համաժողովը, իր անվճարական և անորոշ որոշումներովը:

Եթէ Համաժողովին մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութիւններուն վրայ
ուշադրութեամբ դիտենք, բարեբաղդաբար, բոլորովին տարբեր եզրակացու-
թեան մը պիտի յանդիմանք:

Արեւելեան խնդիրը՝ վերջնական հաշուարդարութեան մը ենթարկելու
համար, կ'երևի թէ երկարաձգութիւններու կարօտ կ'ըլլայ և մինչև որ այդ երկա-
րաձգութիւնները չկատարուին, կարելի չպիտի ըլլայ միանգամ ընդ միշտ մաքրել
ու վերջացնել այդ հարցը:

Անգլիա՝ չէր կրնար տարբեր ընթացք մը որդեգրել և իր մայրաքաղաքին
մէջ համախմբուած էր զաշնակիցներուն իր կամքը ներկայել ու վճիռը ար-
ձակել:

Յրանա և Իտալիա համախոհ ու համաձայն, Թուրքիոյ դոյւլթիւնը աւելի
լայն հիմքերու վրայ դնելով, երբ կ'կարծեն թէ իրենց շահերուն կ'ծառայեն,
Անգլիա՝ իսլամական մեծ զաղթավայրերու տիրապետը, ընկալածաբար հաշտ
աչքով չպիտի հետեւեր իրաց ստանալիք բնական ընթացքին և ներկայանար
իրեն բացարձակ հակառակորդ մը Թուրքիոյ՝ այսինքն իսլամական աշխարհին
առջև:

Քննիչ յանձնախումբի խնդիրը պարզապէս հրապարակ նետուած ձիւնէ
զնգակ մըն էր, որ շատ ըմբռնելի պատճառներով պիտի մերժուէր Յունաս-
տանէ, որ մէկուկէս տարիէ ի վեր իր զաւակներուն լաւագոյնները կորսնցնելու
գործողութիւնը ունեցաւ, վէճի ենթարկելէ փափաքուած հողամասերուն վրայ:
Հետեւաբար, բան մը չէ կորսուած, ընդհակառակը շահուած է հելլենական
դատին համար, միայն կորսուածը ժամանակն է, որ կ'ստանի կ'անցնի, դատա-
պարտելով արեւելքի ժողովուրդները ասորիլ անատոյզ ու հեղուտ օրեր:

Թաւալ զաւրժ կացութիւնը պարզ է՝ Նոր համաժողովը մըն ալ պիտի գու-
մարուի, և հաւանական է որ չպիտի ստանալ զայն մօտաւոր օրերու մէջ
գումարուելու: Սակայն մինչև այդ համաժողովին գումարումը, անկասկածա-
պիտի ըլլալով, նորանոր դէպքերու և հաւանականաբար հելլենական բանակի
յաւախագացումին:

Յրանա և Իտալիա չեն կրնար բնականաբար արգելք հանդիսանալ այս-
օրինակ որոշումի մը և միւս կողմէ եթէ Անգլիա ստանձնէ ծովերու հսկողու-
թիւնը, Մուսթաֆա Բէմալ իր չէթէներով և ապստամբներով շատ կարճ ժա-
մանակի մը մէջ կրնայ զսպել, երբ մանաւանդ ծովու կողմէ իր յարաբերու-
թիւնները խզուին և գէնք ու ռազմամթերք չյաջողի խափարէն ձեռք ձգել:

Անգլիա՝ ի չպէս յայտնի է, չպիտի թողու որ Յունաստան առանձին մնայ
Այս պարագան անշուշտ ըմբռնած ըլլալու են նաև իր զաշնակիցները, որոնք
որեւէ արգելք մը չեն կրնար յարուցանել Միլենոյն ժամանակ անշուշտ կ'իտոր-
հին որ Անգլիա առանձին գործելով անաշուշտ կերպով իրենցմէ կ'հեռանայ,
անոնց զգացնելով նաև ապագային իրենցմէ պաշտօնապէս հեռանալու կարե-
ւորութիւնը:

Այս հեռանկարը՝ վրդովուած և անհանգստութիւն պիտի պատճառէ իրենց,
երբ լուծուելիք շատ ծանրակշիռ խնդիրներ կան արեւմտեան կողմ և երբէք
չենք կրնար խորհիլ թէ Համաժողովը իրենցից հարցը ուրիշ համաժողովի մը
յետաձգելով, վճարական պիտի ըլլայ գլխաւորական հարցին նկատմամբ:

Աւերելոյի համաձայնութիւն մը պիտի կնքուի նաև գերմանիոյ հասու-
ցանքներու և զինաթափութեան հարցերու մասին, առանց հաստատուել կը-
ւանի մը, որով պիտի կախակայուի նաև այդ կէտը:

Յրանա այն համար շատ ծանրակշիռ ըլլալով գերման խնդրոյն յետաձգու-
մը կամ յապաղումը, պիտի կրնայ մինչև վերջ արեւելեան խնդրոյն մասին
իր աշխակէաններուն վրայ յամառել և Իտալիոյ հետ համաձայն մնալ, ահա
խնդրոյն ամենէ փափուկ կէտը: Այս ամենափափուկ կէտն է որդէն որ պիտի
լուծէ Արեւելեան հարցը: Եւ հարկ է նաև ուշադրութեան չզրկեցնել որ Ի-
տալիա՝ արեւելեան խնդրոյն մէջ իր հետած քաղաքականութեամբ՝ անուղղակի
ծառայութիւն մըն ալ կ'ընէ իր վաղեմի զինակցին՝ Գերմանիոյ, անոր ժամա-
նակ տալով, ընդդիմադրու ֆրանսական պահանջումներուն: Եւ եզրակացու-
թիւնը այս բոլորին եթէ Յրանա՝ չըջանայեց ու հեռատես ըլլայ, Վերսալի
զաշնագրին փոփոխութիւն կամ վերաքննութիւնն է, այս բոլորին բնական
հետեւանքը, անգամ մը որ որ Սէվրի դաշնագիրը վերաքննել տալու յաջողի
Իտալիա:

Անգլիա՝ ինչպէս նախորդ շաբթու ըսած էինք թակարդը իր լարած վի-
ճակին մէջ կը պահէ կափուլը բացած, եթէ վերջ ի վերջոյ չգան իր տես-
կէտներուն ֆրանսականութիւնը, մէկիկ մէկիկ դատապարտուած են անոր մէջ իյ-
նալու, ահա ինչ որ բացայայտ կերեւի:

Եւ այս բոլորին մէջ դարձեալ խեղճ հայութիւնն է որ կանցնէ անտանելի
ճգնաժամեր:

Հայկական խնդիրը Նոր քայլ մը չառաւ, Սֆորցաի պաշտպանութիւնը
հայոց գաւին համար, անախորժ աղբիւրներուն մը կը գործէ մեր վրայ:

Հայկական պահանջումները արդէն յայտնի են, այդ պահանջումներուն
զիջանորդոյնն է հողատար պետութեան մը պահանջը Հայաստանի համար,
Թրքահայաստանի ազատագրութիւնը ունէ եղանակով մը այդ պետութեան հո-
վանիին տակ, և անպատճառ Սե Մովսէսի ելքի մը անհրաժեշտութիւնը:

Այս պահանջումները ներկայացած պիտի ըլլան ազգային պատուիրակու-
թեան կողմէ, սակայն արդիւնքի մասին անառնագութեան մէջ կը մնանք և
այդ անառնագութիւնը ալ աւելի կը շեշտուի, քանի որ Համաժողովը կը յի-
տաձգէ Արեւելեան խնդրոյն քննութիւնը:

Միջպետ Իտալիա տարբեր եղանակ մը կը խորհի ապագայ Հայաստանի
առհասարակութեան նկատմամբ, որոնք պիտի սահմանափակուին Հայկ. Հանրա-
պետութեան սահմաններուն մէջ, գէթ այս կարծիքը շինած ենք մեր ստա-
ցած արժանահաւատ աղբիւրներու վրայ հիմնուելով:

Թէ ինչ անպատեհութիւններ կ'ներկայացնէ մեր ապագայի մասին Սֆոր-
ցաներու այս ծրագիրը, կ'թողնենք ուրիշ առթիւ առանձին յօդուածի մը նիւթ
ընել:

Եզրակացնելով՝ պիտի կրկնենք դարձեալ թէ Հանունի համաժողովը առանց
վճարական ըլլալու, շատ բան ըրաւ, այդ արդիւնքները պիտի տեսնենք յառա-
ջիկային:

Հ. Մ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐԸ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱ

Հանունէն կը կը հաղորդուի 2 մարտ թուականով. Համաժողովը գումար-
ւեցաւ այսօր, քննելու համար գերմանական հատուցումներու խնդիրը:

Մ. Վոն Սիմընս խօսած է գերմաներէն, զոր բառ առ բառ անգլիերէնի
ու ֆրանսերէնի թարգմանած են, թարգմանները: Գերման արաւաքին զործոց
նախարարը ըսած է թէ, Գերմանիա յանձն կ'առնէ 50 միլիառ ոսկեգում-
մարք վճարել զաշնակիցներուն Այս 50 միլիառէն 20 միլիառը արդէն վճար-
ւած է Գերմանիոյ կողմէ, որով յանձն կ'առնէ վճարել 30 միլիառ ոսկե, այն
պայմանաւ որ, վերին Սիլեզիան պէտք է թողուի Գերմանիոյ և բովանդակ
աշխարհի մէջ իր վաճառականութիւնն և առեւտուրը պէտք է ազատ ըլլայ:

Այդ վայրկեանին Անգլիոյ վարչապետը Մր. Լոյտ Ճօրճ, անաշուշտօրէն
գրգռուած պոռաւ. «Անոգուս է շարունակել, գաթէք ձեր պանդուկը, վազը կը
պատասխանենք ձեզի»:

Կը հաւաստուի թէ, Յրանաի վարչապետը՝ Մ. Արիսթիտ Գրիան, Համա-
ժողովին առաջարկած է՝ անմիջական պիտուորական գործողութեան մը ձեւ,
նախկին Գերմանիոյ դէմ: Մր. Լոյտ Ճօրճ և իտալական պատուիրակը՝ Կոմս
Սֆորցա, աւելի կողմնակից են տնտեսական միջոցներու:

Յրանաի պատերազմական նախարարը, Մ. Լուի Գարթուս, հասած է
Հանուն:

ՀԱՅՆԵՐԸ ՀԵԼԼԷՆ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԵՋ

Հելլեն Ազգ. Ժողովին վերջին նիստին մէջ Գ. Փափազեան՝ Ռոտոթայի
երեսփոխանը, խօսք առնելով հետեւեալը յայտարարած է. «Ես իբր ներկա-
յացուցիչը Թրակիոյ Հայերուն հելլեն Խորհրդարանին մէջ և նկատելով որ
առաւելանքները, հասարակական պայմանները անբաժանօրէն կ-
աւած են զանոնք հելլենականութեան հետ, կը բողոքիմ Սէվրի զաշնագրին վե-
րաքննութեան մասին եղած միտումներուն դէմ, կը յուսամ որ, համաշխարհա-
յին խիղճը պիտի համոզէ աշխարհի զօրաւորները, թէ Թուրք բռնակալու-
թեան վերադարձը միջազգային պատմութեան մէջ արատ մը պիտի ըլլայ:
Հայազգի երեսփոխանին այս յայտարարութիւնները ողջունուած են բոլոր ժա-
փահարութիւններով»:

ԴԱՇՆԱԿԻՑ ԶԻՆՈՒՐՆԵՐ Ի ՊՈԼԻՍ

Համուկ կը տեղեկացնեն թէ՝ Գօլիս հասած են 40000 անգլ. 12000 ֆրանս
և 12000 իտալական զօրք:

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԻԱՆԸ

Հանունէն կը հաղորդուի թէ հելլեն պատուիրակութեան նախագահը Մ.
Գալուէրօրուս երէկ համաժողովին պիտի յանձնէր իր կառավարութեան պա-
տասխանը զաշնակիցներու առաջարկին:

ԱՆԳԼԻԱ ՀԱԿԱՌԱԿ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ

Անգլիոյ հաւրային կարծիքին ընդհանուր հոսանքը այսօր առաւել քան
երբէք հակառակ Սէվրի զաշնագրին վերաքննութեան:

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԵՋ

Կատուգուի Մոսկուայի մէջ պաշտօնի յեղափոխութիւն մը ծագած ըլլալու
լուրը: Գօլշտիկները կը նահանջեն և իրենց պետերը Լէնին ու Բրոյքսի խոյ
տուած են:

ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ԽՆԴՐԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

Անգլիոյ պաշտօնական շրջանակները այն կարծիքը ունին թէ Արեւելք
քննիչ յանձնաժողովի մը առաջումը ունէ կերպով չպիտի կրնայ կարգադրել
Արեւելեան հարցը:

Կաւելցնեն թէ վճիռը յանձնախումբին որոշումէն երկու ամիս յետոյ
միայն պիտի կրնայ տրուիլ:

ՄԱՍՈՒԼԻՆ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Մօրիսիկ Բօսթ» կը գրէ թէ, Լիմար և Թրակիա քննիչ յանձնախումբ մը
դրկելու համար համաժողովին տրուած որոշումը Յունաստանի մէջ զարմանք և
ուշադրութեան տեղի տուած և հելլեն հանհային կարծիքին վրայ գէշ ազդեցութեւն
թիւն մը ըրած են:

«Տէլի Թէլեգրաֆ» կը գրէ թէ սպասելով Աթէնքի և Էնկերթի Ազգային
ժողովներու պատասխանին Հանունի հելլեն պատուիրակութիւնը կը հրա-
րակէ Յունաստանի քաղաքներէն հասած բազմաթիւ հեռագիրներ, որոնք ցոյց
կուսան թէ հելլեն ժողովուրդը կորովի կերպով կը պնդէ Իզմիր և Թրակիան
իրեն պահելու:

Միւս կողմէն Թրակիան պատուիրակութեան ընդհանուր քաղաքագրութիւն
նը կը հերքէ Հայոց պատերազմութեան կողմէ դրկուած տեղեկագրի տարու-
նակութիւնը քրիստոնեաներու ջարդերուն մասին և կ'ըսէ թէ, այս ջարդե-
րը յերկրուած են Համաժողովին մէջ Թուրքերուն աննպատակ միջոցաւ մը
ստեղծելու համար:

Լ-ԲՅՏ ՃՕՐՃ ԵՒ ՀԱՒԱՆԻՐ

Անգլիոյ վարչապետ՝ Մր. Լոյտ Ճօրճ յայտարարած է թէ՝ իր կարծիքը
պիտի ըլլայ Գերմանիոյ դէմ վերջին վայրկեանին միայն գործածել զինուորա-
կան բռնազատող միջոցներ, միշտ նախընտրելով և պնդելով անստեղծան մի-
ջոցներու վրայ:

ՔԵՄԱԼԻ ՊԱՏԱՍԻԱՆԸ

Հանունէ կը հեռագրուի թէ առջի օր Համաժողովին մէջ կ'ապաստէր
Մուսթաֆա Բէմալի պատասխանին Արեւելքի քննիչ յանձնախումբ մը զե-
րկու համար Գաշնակիցներու կողմէ եղած առաջարկներուն:

ԳԵՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐԸ

Կոմս Վոն Սթէ Աթէնքի գերման նոր գործակաւարը այցելելով արաւաքին
գործոց առժամայն նախարար Մ. Գալթաթիի, յանձնած է իր յանձնարարագիր-
ները հելլեն կառավարութեան մօտ:

ՀԵՐՔՈՒՄՈՐ

Անգլիական թերթերը պաշտօնական տղերքն են հերթին՝ «Տէլիֆոն»-ը քննարկելով հրատարակող լուր մը, որուն համեմատ Դաշնակիցները որոշած ըլլաւ խիստ պզտիկ կէտով բարեփոխել Սէլֆրի դաշնագիրը ի նպաստ թուրքիոյ և հիւսիսային թէ այս կերպ ունէ որոշում չէ տրուած, և հսկաստի միշտ հելլէն և թուրք կառավարութեան պատասխաններուն Դաշնագիրը անփոփոխ պիտի մնայ:

ՔՐԱՆՔՈՒԹՐՔ ՀԱՄԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

Հռոմէնէն կը հաղորդուի Վերթի Բարդիէնի. Յրանապիտեան և քեմալականներու միջև երկու օր տեղի բանակցութիւններէ վերջ, գոհացուցիչ նշանակաւոր արգիւնքներու կարելի եղած է յանգիլ. Գոյացած է համաձայնութիւն մը, որ կ'ընդգրկէ բոլոր քաղաքական, զինուորական և հողային խնդիրները:

Կարեւոր խնդիր մը այն է Իսթանուլուի խնդիրը զեռ սովակա կը մնայ Յրանապիտեան և ինքն թուրքերուն յանձնած են յիշատակագիր մը որ կը պարզէ Քրանական տեսակէտը և որուն մէջ ապացուցուած է թէ Իսթանուլուի բնակչութիւնը քրիստոնեայ է:

Այս յիշատակագրին ի պատասխան թուրքերը խոստովանելով հանգերձ թէ, այդ նախնականքսին բնակչութիւնը կը բաղկանայ քրիստոնեաներէ, կաթոլիկն որ Իսթանուլուի քաղաքը մաս կը կազմէ կիլիկիոյ, զոր պարպել խոստացած են Յրանապիտեան:

Կը յուսուցուի որ այս կէտին վրայ ալ համաձայնութիւն գոյանայ:

ԹԱՏՐՈՒՆ ՍԻՊԻԼ

(ՍՊՈՐՏԻՆԵ)

6 Մարտի կիրակի ցերեկ ժամը 2.30 ին

ՄԱՍՆԱԴՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԻ
Ի ՊԱՏՐՈՒՆ

Դերասանացեա՝ ԱՔԵԼԵԱՆՆԵ
ՄԱՍՆԱԴՈՐԻԹԵԱՄԻ

«ԱՐՏԱԽԱՂ» ԹԱՏԵՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԹԵԼԼՈ

—(Շէյքսպիրի 5-րդ արարողութիւնը)—

ՕՔԵԼԼՈՅԻ ԳԵՐԸ ԵՆ ԿՈՐԵԻ Պ. ԱՔԵԼԵԱՆՆԵ

ԳԻՆԵՐ.— Ա. կարգ 200 դր. Բ. կարգ 150 դր. Գ. կարգ 100 դր. Կարգի 50 դր.:

Տոմսերը կը վաճառուին բոլոր Հայ ազգայնականներէ մէջ:

Տոմսերը թուրքերէ Թատրոնի կիցէն Ներկայացման օրը:

ԹԵՅ-ՊԱՐԱՆՑԻԿ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԻ Ա. ՆԱԾ ԱԿՈՐԵՄԻ

6 ՄԱՐՏ, ԿՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 5.30 (4. Ե.)

ՀՐԻՓՍԻԹԵԱՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆԻ ՄԵՄ

ՆԱԿԱԿԻՍ ԱՄԵՆԱՓԱՅԼՈՒՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ԸՆՏՐԵԱԼ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐԵՐՈՒ ԿԱՆՈՆԱԿՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՃՈՒ ՊԻՒՅԷ

ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԼՈՅՍԵՐ

Հայ Ազգայնական Ժամօրէնք և մասնաւոր տպագրութիւն մը պիտի նուազեն փոխ-նիփոխ միջեւ առաւ:

Անակեկաներ

Անակեկաներ

Անակեկաներ

Ս. ԱՐԵԼԵԱՆԷ

Գ. ԳԱՐՍԻԱՆԷ

Գ. ԽԱԼԱԹԵԱՆԷ

(Գերատեսչութիւն)

(Զանգահար)

(Գրքի)

ՄԵՆ ՄԻ ՄՏԻՅ ՏՈՍՍՈՎ

ԿԻՆԵՐՈՒ ՄՈՒՏԳԸ ԱՋԱՏ Է

Ճ ա պ ը ը Գ ի ծ

Ճրանասական նոր անդրովկէանեան

Ա Ս Ի Ա

Հոգեւոր պիտի մեկնի Բիրտէ 5)18 Մարտին ուղարկի գէպի

Ն Ի Ի-Ե Օ Ր Ք

Միմիայի Մարտի 1-ին հանդիպելով, ընդունելով ամեն կարգի համա ր ճամբորդներ և գաղթականներ:

Նորագոյ կարգի գիտեր կիրակուրով միասին Իզմիրէ-Նիւ-Նորք գաղթականներու համար

Օսմանեան Ոսկի 130

Ցեղերու ընտրութեան, տոմսակներու և մանրամասնութեան համար զիմի գործակալին

ԲԻԷՐ ՍԻՏԱՄԻ

18 ԴՕՐԱԼ ՊԱՐՊԱՐԷՍԻՍԻՍ

ՉԷՆԻԹ

ՉԷՆԻԹ

ZENITH

Ս. ՊԱՐԱՂԻ ԼԱԿԱՆԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՆ
ՎԱՂ Ե ԶԻՆԻԹԻԱԿԻՍԵԱՆ
ՅՈՒՆԱ ՊԵՏԵՍՔԵՆ ԹԻԻ 18.15

ՉԷՆԻԹ այն ժամացոյցն է որ բազմաթիւ մետաղներէ զատ արծա-

նացած է նաեւ Արաբոյ Մրցման աստիճանին

Կը ծախուի Զուլա Պետերսէն Թիւ 113 և 15

ՉԷՆԻԹ ԶԻՆԻԹԻԱԿԻՍԵԱՆ ՎԱՄԱՆԱԿԱՆ

Հոն պիտի գտնէք ՉԷՆԻԹԵՆ զատ ճոխ պետականութիւն մը ոսկիէ և արծաթէ ապարանջանաւոր ժամացոյցներու նոյնպէս կա-

նանց և արանց համար գրգռանի ոսկիէ, արծաթէ

և իրենց կազանդուան նուէրցու

Յ Ա Ր Մ Ա Ր Ժ Ա Մ Ա Յ Ո Յ Յ Ն Ե Ր

ԻԶՄԻՐԷ ՈՒՂԱԿԻ ՆԻԻ-ԵՕՐԻ

«ՐԷ Տ'ԻԹԱԼԻԱ» (Re d'Italia)

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԹՐԱՆՍԱԹԼԱՆԹԻՔ ՀՍԿԱՅ ՇՈԳԵՆԱԻԸ

Իզմիր կը հասնի 18 Մարտին եւ կը մեկնի 20 Մարտին

ՇԻՏԱԿԷ ՇԻՏԱԿ ՆԻԻ-ԵՕՐԻ

Բոյս ճամբորդներու համար մասնաւոր խնամք

Առատ կերակուր, վերջին ծաշր մնաքրոքիւն

Ընկ. գործակալ W. F. Vanderzo

Ճամբորդները պէտք են դիմել ՇԱՀՈՒՄ ՆԻ ՎՈՒՅԻՆԱՅԻ Բարձր

ՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ ՆԻ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐՈՒ

Պատերազմի շրջանէն ի վեր Իզմիրի Տիկինները եւ Օրիորդները ստիպուեցան խնայողութեան վարքուիլ եւ իրենց շատ մը պիտոյքներէն զրկուիլ, ինչպէս նաեւ զգեստներէ, սղուծեան պատճառաւ: Իսկ կարողչէք անկէ աւելի սուղ: Այս առիթի իզական սեռը մեծ առիթ մը պիտի ունենայ, քանի որ Օր. Ուրտա պիտի դասախօսէ Իզմիրի Ամերիկեան Աղջկանց վարժարանը շաբաթը երկու անգամ: Ուրեմն Տիկիններ եւ Օրիորդներ նոր եւ դիւրին մեծոտով (մեւագիտութեամբ) պիտի կարենան քիչ ժամանակի մէջ, այսինքն տարուան մը միջոցին պուստո, պուշ, բէշ, բոպ, մանթօ, վերարկու, քոթիւթ, թայթօր եւ այլն կատարելապէս պով ձեւել եւ կարել: Իսկ մեկուկէս կամ երկու տարուան միջոցին դերձակութեան ամեն գաղտնիքներուն տեղ, եակ ըլլալով՝ շրջանը պիտի աւարտեն, որով պիտի կարենան կատարելապէս ձեւակուիլ ըլլալ: Տան տիկիններ եւ գործի օրիորդներ դիւրութեամբ կարող պիտի ըլլան մասնակցել քանի որ շաբաթը միայն 4 ժամ պիտի զոհեն եւ միմիայն 3 ոսկի պիտի վճարեն ամիսը: Արձանագրուելու համար փափաքողը կրնան դիմել Ամերիկեան Աղջկանց վարժարանը Չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ժամը 5.30 էն 6.30 միջեւ Մարտ 15:

ՀՈԳԵՂԱՆԳԻՍ

Ծառաշիկայ կիրակի Գ. Կարապետ Ազնաւորեանի մահուան քառասունօրեան առթիւ, Գեր. Տ. Մուշեղ Արքեպ. Սեբեոսեան հանգրձնել է Ս. Պատարագ և Հոգեհանգստեան արարողութիւն կատարելու Կէօղթէփէի եկեղեցին: Սկզբնաւորութիւն Ս. Պատարագի ժ. 9.30, Հոգեհանգիստ ժ. 11:

Հ Ր Ա Պ Ա Ր Ա Կ

Փոխ ինքն.—

Հոնաւ	581 1/3
Բարիկ	10 29/40
Չուրիցիւրիւ	24 36/40
Նիւ-Եօրք	66 3/4
Հոնաւ	51 10/40
Հոնաւ	5 19/40

Բզմ-Կրք.—

Անգլ. ոսկի	581
Տօլար	140
Յրանք	10 27/40
Լիւր Իսաւլ	5 20/40
Տրախմի	11 3/40
Լէյ	2 2/40
Մարք	2 15/40
Բուրն	10/40
Ոսկի	595
Նարուլեան ոսկի	515
Բուլգի	156

Փնտուեցէք ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ՄԱՍՈՒԼԸ

ԳՈՆ ՄԱՐՏԷԻ ԳԻՄԱՅ Գ. ԳՕՍԻԻ ԼԵԱԳԻՐ՝ ՉԱՍԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Ն Ե Ր Գ Ի Ն ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վ Ա Չ Ո Ւ Ա Ն Հ Ա Մ Ա Ր
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՀԵՍԱՌՈՐԱԿԱՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՊԵՏԻՆԵՐ

Այդ տնտեսական կազմակերպու-
թեան առաջին գործը պէտք է ըլլայ
Հայկ. դրամատան մը հաստատութիւ-
նը Ամերիկայի մէջ:
Եթէ հրեքէ հաշուի առնենք Գա-
լիֆորնիոյ մէջ հայ երկրագործին հա-
զարդակցութիւնը տեղական դրամա-
տուններուն հետ, պիտի տեսնենք թէ
հայ աշխատողներն աշխատութեան
արդիւնքին մէկ կարեւոր մասը կեր-
թայ, տարուէ տարի, աւելցնելու դը-
րամագումարն ու շահը այն դրամա-
տուններուն, որոնց դրամագումարն մէկ
կարեւոր մասը կը կազմէ արդէն հա-
յերու կողմէ ի պահ գրուած դրամը:
Հայը արեւմտաքի մէջ իր ունեցած
դրամի՝ 3-4% տոկոս միայն կըս-
տանայ, ու ինք իր այդ 3-4% տո-
կոս արտադրող դրամին 8-10% տո-
կոսը կը վճարէ շարունակ օտար բաժ-
նետէրերու ի հաշիւ: Գալիֆորնիոյ
ու միջին արեւմտաքի նահանգներուն,
գրամատուններու մէջ գրուած հա-
յերու դրամները, իրենց բուն տէրե-
րուն չափ մը չեն բերեր թէպէտ,

Հրեայ ցեղը, որուն ձեռներեցութիւնը
վաճառականութեան մէջ՝ անմրցելի
կը մնայ դեռ:

Ձարերու երկրէն այս փոխառա-
կանները, որոնց երեսը հազիւ տարին
անգամ մը անգիլի կը տեսնէ, մէկ
օրէն միւսը հսկայ դիպիւր մը տէրը կը
գաւառն:

Իսրայէլի որդիներու այսչափ շուտ
կազմակերպուելու և հարստանալու
գազանիքը, շատ քիչերը ըմբռնած
են:

Առաջին ուշագրաւ գաւը որ կը
ներկայանայ մեզի, անոնց կազմակեր-
պակերպուելու ընդունակութիւնն է:
Տարիներ առաջ՝ Հրեաներ խնայցիլու-
թիւն ըրած են ընկերութեամբ հսկայ
տնտեսական տուններ հիմնել, արդիւ-
նաւորելու և շահագործելու համար
այդպիսով գոյացած դրամը որ մե-
ծաւաճածը կը տրամադրուի ի հարկէ
փոխառութեամբ, Հրեայ վաճառա-
կաններու նոր գործառնութեան և
կամ՝ սկսած գործի ծաւալումին:
Շատ մը քաղաքներու մէջ՝ հիմնած
են գրամատուններ և անոնց միջոցաւ
կը նպաստեն Հրեայ վաճառականու-
թեան ընդարձակման:

Փոքր քաղաքներու մէջ հիմնած են
ընկերութիւններ, որոնք նոյնպէս
կ'օգնեն հրեական գործառնութեանց:
Այս դրութեան շնորհիւ Ամերիկայի
շատ մը քաղաքներուն մէջ գտնուած
գործառնութիւնները կ'օգտակուրուին
իրարու հետ:

Մենք գտնելով թուել Հրեայ
հաստատութեան մը աշխուժութեան
կուրծները իր ցեղակից մանր և սկըս-
նակ վաճակներու համար, գտնեց
կ'ընենք Հրեաները Հրեաներու հետ
առեւտուր ընելու սովորութիւնը. ա-
յայն անկարելի է չհիշատել և դառ չը
հանել այն խիզախութիւնն, որ հե-
ռաւանստութիւնն և յարստեւ աշխատու-
թիւնն, որոնք կը կազմեն Հրեայ ցե-
ղին գլխաւոր յատկանիշերը: Հրեանե-
րը անհատաբար որչափ ալ խաբարայ
և խորամանկ եղած ըլլան, սակայն,
որպէս ազգ յաջողած են աշխարհի ու-
շագրութիւնը և զարմանքը գրաւել:

Եթէ կուզես հասկնալ, թէ ապա-
գային որ ապրանքը կամ չէնք կրնայ
շահաբեր ագրիւր մը ըլլալ, Հրեայ
վաճառականի մը մօտեցիր, անիկա
լայիօրէն քիչ կը բացատրէ, եթէ
յաջողիս քիչնէն առնել: Պիղիքի մէջ
զարմանքի հոտառութիւն մը ունին,
որ տեղացիներն իսկ կը զարմացնէ:
Ինչպէս կը հաւաքեն այս երկրի փա-
ճառականութեան մասին ճշգ- տ առ-
գելութիւնները, շատերու համար դեռ
անհասկնալի կը մնայ:

Բայց դրամատան բաժնետէրերուն
համար կ'աճեն տոկոսն օր իրենց ոսկի
և փոխարէն: Միգր. համար անգործ, inac-
tive միլիոնաւոր տղարներ ունին: Հոս
հոն ցրուած. որոնց տէրերը լռելի կը
նստին «պանքայի պոք»ներուն վրայ,
առանց ելքէք խղճանորելու այդ
բաւարարութեամբ, ու ամուլ դրամի մա-
սին, միայն մերթ ընդ մերթ անոնց
տէրերը իրենց «պոք»ներու թուանը-
շաններուն կը նային, հոն տեսնելով
իրենց տարիներու քրտինքի խնայու-
ղութիւններու գումարը: Զանով ուրա-
խանալու համար: Եւ սակայն, դրամը
իր սեփականատիրոջ գործաւորին է, և
մենք այն ատեն միայն լաւ ու ճար-
պիկ մատակարարները եղած պիտի ըլ-
լաւքմեր դրամին, որ շահագործող ըլլանք
«չաւն ու լուսապոյնը» արտադրել
տալ անոր: Դրամին և գործաւորին
տարբերութիւնը սա է միայն, որ լաւ
գործածուած դրամ մը հետզհետէ
կ'ուժաւորի, իր արտադրած շահը իր
անդառնութիւնը կըլլայ, մինչ զոր-
ծաւորին ոյժերը՝ որչափ ալ լաւ գոր-
ծածուին, մաշուած են թափայ են, և
օր մը իր խնայած դրամն ու անոր
արդիւնքները շահն է որ պիտի գոր-
ծեն զինքն ու իրենները ապրեցնելու
համար:

Խնդիրը այս անկիւնէն դիտած
ժամանակինս, անմիջապէս պիտի հա-
մոզուինք, թէ «անհատներու այս

ինչ կը ներկայացնէ Ամերիկայի
վաճառականութիւնը այս երկրին մէջ:
Որչափ ընդունակ ենք այս երկրի ա-
ռեւտական հսկայ ասպարէզին մէջ
մեր սեփական գործը ունենալու
համար:

Նորութիւն մը չէ վկայել թէ Հայ
ցեղը հակառակ իր շատ մը հաւա-
ծանքներուն և աննպաստ պայմաննե-
րուն, կրցած է Արեւելքի մէջ ա-
ռաջին վաճառական ազգը ճանչցուիլ:
Բայց Ամերիկայի մէջ, ուր պատեհու-
թիւնը շատ աւելի ձեւաւոր և նպաս-
տաւոր է, մենք չկրցինք օգտագործել
մեր առեւտական տաղանդը:

Ո՞ր փոխուելու է այս անշաղկու-
թեան գոյտնիքը, հարց մը որ բաւա-
կան բարդ է և դժուար:

Անկազմակերպութիւն, անփոխա-
հովութիւն և անկարգապահութիւն: Այս
երեք մեծ թերութիւնները Հայ ձեռ-
նարկներու տունը քանդած են:

Հայերը այս երկրին մէջ սկիզբէն
թիրացած են կազմակերպուելու մա-
սին, հակառակ որ այս երկրին հիմա-
քաւը կը կազմէ ընկերակցութիւնը:
Այսօր Ամերիկայի ունէ քաղաքի մէջ
հիմնուած ձեռնարկ մը՝ ընկերակցու-
թեանց կը պատկանի: Անհատական
գործ քիչ կը գտնուի այս երկրին մէջ:

Ամերիկացիները գործի յոշոգու-
թիւնը ընկերակցութեան մէջ կը փը-
տեն, և այս իսկ պատճառաւ, այս
երկրից կը զարգանայ և կը յառաջի-
մէ. Կազմակերպիչ ԲՈՂՈՐ ձեռնարկ-
ները, ըլլան անոնք, անտեսական կամ
քաղաքական, ահա Ամերիկացիներու
նշանաբանը: Եւ յետոյ գնել անոր մէջ՝
փոխադարձ անթերի վստահութիւնը,
որովհետեւ տատամսոտ և կասկածա-
քով եղած ձեռնարկները կարճ կեանք
ունեն: Եւ կարգապահութիւնը ձեռ-
նարկի մը յաջողութեան լրացումն է:

Ցաւալի է ըսել որ մեր Հայ վա-
ճառականութիւնը՝ վերոյիշեալ ան-
դամանիքի հիւսնաքարներէն օրէ օր կը
հիւժիւ դատապարտուած է ուշ կամ
կանոնաւ մեղմելու, եթէ շահեր չըլ-
լան անոր վերածնութեան:

Եւ իբր գործնական միջոց այս ան-
շահ կացութիւնը դարձանու՝ պէտք
է անհատին մէջ արժարժեք, տնտես-
պայքարին լծակը փոխաբեր Գոր-
ծարաններու յաւիտեական երթիկը
միշտ նոյն գաղափար ժողովուրդը մնա-
լու կը դադարաւորէ: Շատ որոշ է թէ
մենք այսօր տարբեր վիճակ մը կ'ու-
նենայինք, եթէ մեր տնտեսական
պայմանները գոհացուցիչ ըլլային:
Ունէ մէկ ազգ չուզեր մէնտէյթ առ-
նել Հայաստանի համար, որովհետեւ
անոնք դիտեն թէ այն բացարձակա-

կամ այն դրամատան մէջ պահած դը-
րամներն առանձինն ու անշատաբար
երբեք նպատակի մը պիտի չկրնան
ծառայել, որչափ ատեն որ այդ
ցրուած ոյժերը իրարու միացնող
տունն ու ձեռքը պակսին Այս երկրին
մէջ հրեական կազմակերպութեան
բռնած տնտեսական կարեւոր դիրքը
այդ ոգիին, այդ ձեռքին ու այդ դը-
րամատուններուն կը պարտին:

Հրեան կրցած է նախ և առաջ
դրամատուններ ունենալ իր ցրուած,
անհատական ուժերը համադրելով ա-
նոնց ծոցը: Այդ շահուած դրամա-
տուններն են, որ հովանաւորած են
շահակցական ձեռնարկներ, վարկ բա-
նայով շարժական ու անշարժ կալ-
ուածներու շինութեան ու առուտու-
րին, և օգնութեան ձեռք երկնցընե-
լով այն բոլոր մեծ ու պզտիկ ճար-
տարաւեհաններուն, որոնց մենաշնորհը
այսօր հրեայ corporationներու ձեռք
կը գտնուի:

Այդպիսի դրամատուն մը, որ իրեն
բաւականաչափ դրամագումար և մայր
գումարը պիտի ունենայ հայ երկրա-
գործին, հայ խանութպանին և հայ
գործաւորին ու արհեստագործին հոս
ու հոն ցրուած դրամները հաւաքելով,
իր հոս սկսելիք գործառնութիւնները
պիտի փոխադրէ հետզհետէ զէպի
Հայերին, ուր այսուհետեւ նոյնչափ
շահաբեր գործեր պիտի ստեղծուին:

պէս բիւ մը պիտի ըլլայ իրենց, մինչ
Հրեաստան նոյն իսկ աղքէն բնակաւ
պայմաններու տակ սկսած է կառու-
վարել մէնտէյթով մը: Եւ այդ չոր
երկրի մեր երկրին հետ չարդարա-
ւոր, մերինը կրնանք իրապէս սկսիլ
ու մեղրիւ երկրի մը կոչել: Բայց ո-
րովհետեւ մեր ետեւ չունինք պէնթէն
և միլիոնաւորներու շարք մը՝ կը մը-
նանք միմեկ և առանց բարեկամի:

Աղքատ վերջերս իր հայտնաբերու-
թիւնը օգնութիւններու շարքին, Ամե-
րիկայի մէջ Հայ դրամատան մը ա-
ռաջարկը կը ներկայացնէ հանրու-
թեան Թերեւ մեղմէ շատերը, միայն
կարգաւոր բաւականացան, բայց ա-
նոնք որ այս երկրին մէջ սկիզբէն
կ'ընենք, գիտեն թէ, որչափ մեծ և
օգտակար ծառայութիւն մը պիտի
մատուցանէ Հայ դրամատան մը գո-
յութիւնը մեր Հայ վաճառականներուն:
Մեր դրամները օտարներէն շահա-
գործեն շատ անգամ չնչին շահով մը:
Հայ վաճառականները շատ անգամ
դրամ գտնելու համար կ'ստիպուին
մեծ տոկոսներ վճարել: Եթէ Հայ դը-
րամատուն մը ունենանք փոքր օգ-
տագործելի Հայ շրջանակներու հա-
մար և որոշապէս ամերիկեան դրու-
թեամբ: Հայերը այս երկրին մէջ մաւ-
նաւանդ Գալիֆորնիոյ շրջանակը, բա-
ւականաչափ կալուածատէրներ ունին
իրենց մէջ, որոնք ճշգրիտներու վճ-
րումին համար երբեմն շատ մը նի-
ղութեանց կը հանդիպին և շատեր այս
տաղանակի օրերուն մէջ բոլորովին կը
կորսնցնեն իրենց ունեցածը: Հայ դը-
րամատուն մը կրնայ օրհնութիւն մը
ըլլալ այս շուտաւաճող մատնուողնե-
րուն համար:

Ժամանակն է խօսքէն գործնականին
անցնել, եթէ չենք ուզիր մեր առեւ-
տական պզտիկ շարժումները բոլորո-
վին քայքայել:
Կ'արժէ որ Ամերիկայի գաղութը
ազգային այս տնտեսական վիճակով
հետաքրքրուի: Կենսական խնդիրնե-
րու որչափ շուտ հետախնդրէ նոյն-
քան շուտ պիտի օգտուի Հայ ժողո-
վուրդը այս երկրին մէջ: Այս երկրի
մեր պիտի չընենք, օնց վաղը երկրի
պիտի երթանք պէս խօսքեր մեզ
զրկեցին հարուստ ժողովուրդ մ'ըլլալու
պատեհութիւնէն:

Այս երկրին մէջ պատեհութիւնն
օգտուելու ենք, բնաւ դժուար չէ ու-
նեցածին ծախելով երկրի վերադառ-
նալը: (Աղբ)

ՀԻՄՆԱԿ
ՃՈՂՈՎԱԻՐԴԻ ԶԱՅՆԸ
Օրօնները բաղադրուած են հասարակ
ճարտարութեան 700 գրք:

որչափ հոս, Ամերիկայի մէջ կան
Մեր երկրի առեւի բեղմնաւոր հա-
րաւորութիւններ ունին իր կոյս ծոցին
մէջ, և պէտք է որ Ամերիկայի գոր-
ծաւորը հոն վերադառնայ ոչ միայն
իրեւ գործաւոր, այլ և իրեւ շա-
հակցը իր գործին, իր խնայողու-
թիւններէն տրամադրած գումարին
համեմատութեամբ:

Այսօրիւնի ազգային տնտեսական
ձեռնարկի մը շուրջ ալ կը դադրին
կուսակցական վէճերը: Հասարակաց
շահը՝ հասարակաց ոգին կը ստեղծէ,
անհատին ու ընկերութեան շահերը
կը նոյնանան ազգին ու հայրենիքին
շահերուն հետ, և գործն ու գործին
սէրը մեզի ժամանակ չեն տար ալիս
ու նայն պոռոտութեամբ ընկերու-
կեական փոքուն վարդապետութիւն-
ներով ժամովաճառ ըլլալու:

«Եթէ հայրենասէր էք, դրամա-
գումար և ճարտարարուեստ առեւթ
հայրենիքին»

Ամուլ և անտարբեր հայրենիքները
խորթ մօր մը պաշտօնը պիտի կա-
տարեն և պիտի չկրնան երբեք ճշ-
մարիտ մօր մը գուրգուրանքը: Եւ
պիտի չապրին իրենց զաւակներուն,
որոնք պիտի հարկադրուին շարունակ
պանդուխտի ցուպը ձեռք տանել,
երթալ օտարութեան մէջ բազմ ու
կեանք փնտռելու համար:

(Հայ. Մշ.) ՄՈՒՇԵՆ ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ
(Շարունակելի)

Տեղական Լուրեր

ՓՈՌ ԱՍԻՈՅ Հիւլէն բանակնե-
րու ընդհանուր հրամանատար Զորա-
վար Ան. Բաբուլայ հետեւեալ հե-
ռագրեր գրեւոր է իր կառավարու-
թեան: Առնուի Համաժողովին առ-
թիւ-հաճոյքով կը ներկայացնենք բա-
նակին բոլոր պիտերուն փափաքը չի
լքելու Փոքր Ասիական հողամասերը,
որ հիւլէն յաղթական բանակը իր
անցաւ յանուն աշխատութեան և
զաբաղութեան գաղափարներուն,
որոնց համար բազմաթիւ հիւլէններու
արիւնը հոսած է: Թոյլ տուէք ինձ
մատակցես պարզել իմ անձնական
կարծիքս ձեռն հաղորդելով թէ բա-
նակը անհամբեր կապուէ վերջնական
հարուածը տալու քեմալական ուժե-
րուն, և թէ անկախութեամբ հիւլէն, որ
ան պիտի հաւանի թողուլ Փոքր-Ա-
սիոյ գրաւեալ վայրերը:

ԱՆԳԼՈՎԱՆ F. 38 և F. 24 Թոր-
փիլահայեցիները առջի օր հասնելով,
նաւահանգիստս խաբսած են:

Առնուած տեղեկութիւններու հա-
մաձայն օտար օրէն իզմիրի նաւա-
հանգիստը կապուելի մէկ մասը, Ե-
գէական խնդիրական նաւաբանին
որու տասնուհինգ օր առաջ այցելու-
թիւնը ընդունեցինք մեր շուրհուրէն
մէջ:

ԳՕԼՈՒՆ հասած ճամբորդներ կը
հաղորդեն թէ, քանի մը օրէ ի վեր
ստատիկ ձիւն կը տեղայ այդ քաղա-
քին մէջ:

Բնակչութիւնը բաւական երկար
ժամանակէ ի վեր այդքան տեւական
ձիւն չէր տեսնած: Մոսկուի ցուրտ
տիրէ քաղաքին մէջ և բազմաթիւ
գործաւորներ ստիպուած են ընդհա-
տել իրենց աշխատութիւնները:

ԱՏՆԵՆ մը ի վեր տեւող սոսկալի
ցուրտին պատճառաւ ներքին զաւառ-
ներու մէջ պտղատու ծառերու և
բանջարիզներու մեծ մասը սա-
ռած է:

Արեւելի քաղաքներ հեռաւոր մը
կը ծառայուին թէ հոս հասած է
կոմս Վոն Սթէ, գերման հանրապե-
տութեան գործադատարը Յունաս-
տանի մօտ:

Մ. Վոն Սթէ բաւական ծանօթ է
քաղաքին մէջ ուր պատերազմի ըն-
թացքին հիանալի ապաւորութիւն
թողած է: Ինք մաս կը կազմէ Գա-
լիֆորնիոյ հին աղիւսականութեան և
Գերմանիոյ լաւագոյն զիւսնազէ-
ներէն մին է: